

Varde Kommune
Aldersint. Østervang 0-5 År

Daginstitutionen Østervang

Rapporten er hentet: 15-10-2021

INDHOLDSFORTEGNELSE

1	INTRODUKTION	3
1.1	Læsevejledning	3
1.2	Beskrivelse til læreplanen (Hvem er vi?)	5
2	DET PÆDAGOGISKE GRUNDLAG - SELVEVALUERING 2019	6
2.1	Børnesyn	6
2.2	Dannelse og børneperspektiv	7
2.3	Leg	8
2.4	Læring	10
2.5	Børnefællesskaber	11
2.6	Et pædagogisk læringsmiljø hele dagen	12
2.7	Samarbejde med forældre om børns læring	14
2.8	Børn i udsatte positioner	15
2.9	Pædagogisk læringsmiljø med sammenhæng til børnehaveklassen	16
3	DET PÆDAGOGISKE GRUNDLAG - SELVEVALUERING 2019 - FOKUSOMRÅDER	18
3.1	Samspil og relationer	18
3.2	Evaluerende pædagogisk praksis	19
4	DEN PÆDAGOGISKE LÆREPLAN	21
4.1	Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber	21
4.2	Pædagogisk læringsmiljø	23
4.3	Samarbejde med forældre om børns læring	23
4.4	Børn i udsatte positioner	24
4.5	Sammenhæng til børnehaveklassen	25
5	ØVRIGE KRAV TIL INDHOLDET I DEN PÆDAGOGISKE LÆREPLAN	26
5.1	Inddragelse af lokalsamfundet (og evt. forældrebestyrelsen)	26
5.2	Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø	27
6	DE SEKS LÆREPLANSTEMAER	28
6.1	Alsidig personlig udvikling	28
6.2	Social udvikling	30
6.3	Kommunikation og sprog	32
6.4	Krop, sanser og bevægelse	34
6.5	Natur, udeliv og science	36
6.6	Kultur, æstetik og fællesskab	38
7	EVALUERINGSKULTUR	40
7.1	Evalueringskultur	40
7.2	Evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan	41
8	UDVIKLINGSPLANER	42

1 INTRODUKTION

I Danmark går størstedelen af alle børn i alderen 0-6 år i dagpleje, vuggestue eller børnehave. Det giver dagtilbuddene en unik rolle i forhold til at understøtte børns generelle trivsel og udvikling.

Siden 2004 har alle dagtilbud arbejdet med en pædagogisk læreplan, hvis formål er at opstille mål for børns udvikling, læring, trivsel og dannelse inden for seks centralt fastsatte læreplanstemaer. Som led i at styrke kvaliteten på dagtilbud blev der på baggrund af dagtilbudsaftalen "Stærkere dagtilbud – alle skal med i fællesskabet" i 2017, vedtaget en ny lovgivningsmæssig ramme i 2018 for arbejdet med den pædagogiske læreplan i dagtilbud. Ændringerne tager udgangspunkt i det samlede forslag om en styrket pædagogisk læreplan, som en mastergruppe og seks arbejdsgrupper udarbejdede i 2016.

Udarbejdelse af dagtilbuddets pædagogiske læreplan skal bygge på lokale udfordringer, styrker og kompetencer og de er en ledelsesmæssig beslutning, hvordan man mest hensigtsmæssigt udformer sin pædagogiske læreplan inden for de fastsatte rammer i loven og af kommunalbestyrelsen.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

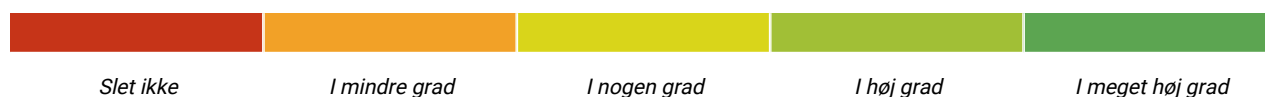
Dagtilbuddets pædagogiske læreplan skal fungere som et pædagogisk redskab, der via korte, relevante pædagogiske refleksioner og eksempler skal skabe en klar fælles retning for det pædagogiske arbejde, der foregår i dagtilbuddet. Herunder sikre, at den intenderede pædagogik er til stede hele dagen og i alle aktiviteter, rutiner med børnene mv. Læreplanen skal således indeholde nogle overordnede relevante refleksioner over og eksempler på, hvordan det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet inddrager børnenes perspektiv og børnefællesskabet og tager højde for den konkrete børnegruppes sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger og behov. Eksemplerne skal være retningsgivende for personalet i det daglige pædagogiske arbejde med børnene.

1.1 Læsevejledning

I denne læreplansrapport kan der læses om dagtilbuddets pædagogisk praksis suppleret med forskellige resultatvisninger. Resultatvisningerne skal betragtes som et kvalificeret øjebliksbillede og skal altid anvendes som led i en helhedsbetragtning af dagtilbuddet.

Gennemsnitsgraf

Dagtilbuddets resultater vises på en rød/gul/grøn skala fra 0 til 5, hvor værdierne er tillagt følgende betydning:

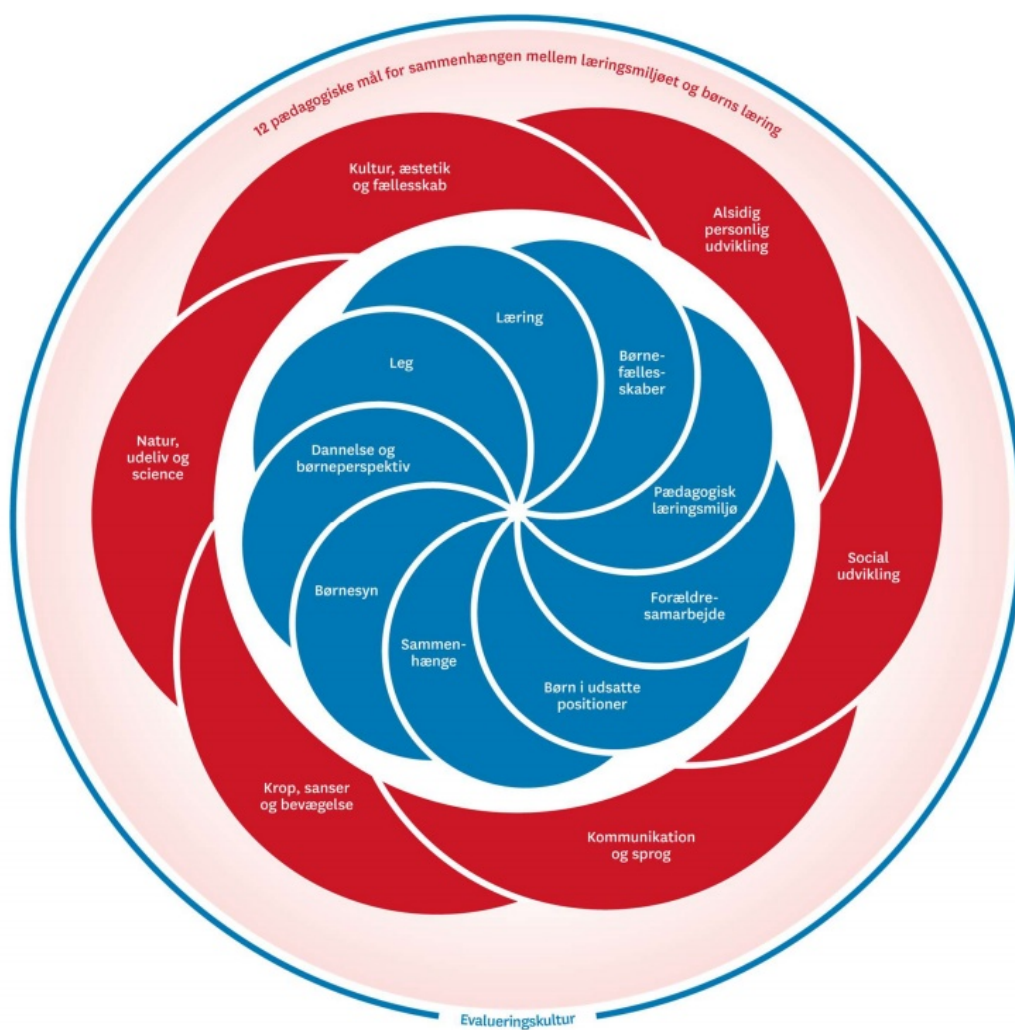
Resultater fra dagtilbuddets dialogvurderinger

Under afsnittet om læreplanstemaerne suppleres dagtilbuddets beskrivelse med en graf for fagpersonalets vurderinger af børnenes kompetencer på de enkelte læreplanstemaer. Grafen er opgjort som et simpelt gennemsnit, hvor svarerne på de enkelte spørgsmål tillægges en værdi fra 1 til 4, hvor 1 er "Kan ikke endnu" og 4 er "Kan".

Den styrkede pædagogiske læreplan

Det fælles pædagogiske grundlag
og de seks læreplanstemaer

1.2 Beskrivelse til læreplanen (Hvem er vi?)

Daginstitutionen Østervang, som er et aldersintegreret tilbud for børn fra 0-6 år, er en del af det fællesledede Dagtilbuddet Midt, der omfatter Børnehaven Hedevang i Alslev og de kommunale dagtilbud i Varde By.

Daglig leder er Dzenana Avdic og dagtilbudsleder i Dagtilbuddet Midt er Pia Jæger Kehlet.

I Dagtilbuddet Midt arbejder vi med det formål at give børnene tillid, tryghed og anerkendelse gennem tydelighed, respekt og nærvær, dette med afsæt i Varde Kommunes værdier: ordentlig, værdiskabende og stærk.

Daginstitutionen Østervang er beliggende i Varde by tæt på skov, eng og andre grønne områder. Østervang har en børnehaveafdeling med tre aldersopdelte grupper og en vuggestueafdeling. Vi er normeret til 60 børnehavebørn og 14 vuggestuebørn. Daginstitutionen Østervang har en bålhytte i Lunden, som danner grundlag for mange naturerfaringer samt oplevelser.

Forældrebestyrelsen i Dagtilbuddet Midt består i videst muligt omfang af en forældrevalgt repræsentant fra hver af de otte afdelinger, Dagtilbudslederen og Souschefen er ligeledes en del af bestyrelsen, ligesom to medarbejderrepræsentanter. Forældrebestyrelsen mødes som udgangspunkt 4 gange om året og tager sig af forhold, som vedrører samarbejde med det politiske og forvaltningsmæssige niveau for hele Dagtilbuddet Midt, f.eks.

høringssvar, politikudvikling og årlige dialogmøder. Forældrebestyrelsesrepræsentanterne er også en del af deres egen institutions forældreråd, hvor forældre, som har meldt sig til denne post, mødes cirka 4-5 gange årligt med daglig leder. Møderne handler om aktuelle ting i institutionen og planlægning af sociale arrangementer, søgning af fonde m.v.

I Dagtilbuddet Midt tager vi i det pædagogiske arbejde afsæt i vores værdier, som er tillid, omsorg og respekt gennem anerkendelse og nærvær i relationen. Vi arbejder i hele huset ud fra de 8 samspilstemaer i ICDP, et anerkendende menneskesyn og er optaget af, gennem et grundlæggende tilknytningsskabende relationsarbejde, at støtte, guide og udfordre børnene til mestring af nye færdigheder og indlæring af nye kompetencer indenfor deres nærmeste udviklingszone.

Vi arbejder struktureret og sætter nærvær øverst på dagsordenen. Vi er optaget af at skabe læringsmiljøer, der tilgodeser, at børnene er medskabere af deres egen læring. Vi arbejder med "Fra intention til Handling", som grundlæggende har følgende elementer i fokus: at skabe en reflekteret og tilrettelagt pædagogisk praksis med fokus på læring og inklusion, at skabe et målrettet forældresamarbejde, en stærk evalueringskultur med fokus på kvalitetsudvikling samt at sikre et professionelt og tydeligt lederskab på alle niveauer. Derudover er vi optaget af de nye styrkede pædagogiske læreplaner i forhold hertil og demokratiske processer i børnehøjde.

Vi arbejder tværfagligt og modtager konsultativ bistand fra såvel psykologer, sundhedsplejersker og socialrådgivere ud fra et helhedssyn omkring barnet og familien.

Vi arbejder tæt sammen med alle forældre for at understøtte familien og børnene bedst muligt. Forældrene er til enhver tid vores vigtigste samarbejdspartnere.

2 DET PÆDAGOGISKE GRUNDLAG - SELVEVALUERING 2019

Evalueringsinstituttet (EVA) har i 2019 udgivet en revideret udgave af Redskab til selvevaluering, som er et redskab der blandt andet kommer omkring tematikkerne i det pædagogiske grundlag. Selvevalueringen et godt og anvendeligt analyseredskab, der skaber en ramme for en struktureret dialog om pædagogisk praksis.

Dato	PÆDAGOGISK GRUNDLAG								FOKUSOMRÅDER		
	Børnesyn	Dannelse og børneperspektiv	Leg	Læring	Børnefællesskaber	Læringsmiljø hele dagen	Samarbejde med forældre	Børn i udsatte positioner	Sammenhæng til bhk.	Samspil og relationer	Evaluerings af praksis
12-05-2021	4,0	4,0	3,7	4,0	4,0	3,7	4,3	5,0	3,3	4,0	4,0

2.1 Børnesyn

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan kommer vores børnesyn til udtryk i hverdagen og i tilrettelæggelsen af vores pædagogiske læringsmiljøer i vores dagtilbud?
- Hvordan lykkes vi med at skabe rammerne for et godt børneliv, hvor der er plads og ro til at være barn?
- Hvordan oplever børnene, at vi ser dem som kompetente og selvstændige i vores pædagogiske praksis?
- På hvilke måder arbejder vi med børn som aktive medskabere af egen udvikling?

1. Vi tager afsæt i at alle børn er kompetente og selvstændige. Vi forstørrer børnenes formåen og forsøger at høre og forstå barnets initiativ.

Vi giver børnene er følelse af, at vi forstår dem og det giver dem selvtillid og selvværd i at forsøge igen.

Personalet har en anerkendende tilgang til børnene samt en anerkendende tilgang til hvordan de pædagogiske forløb tilrettelægges.

Personalet tilstræber i løbet af hele dagen, at se og anerkende det enkelte barn. Personalet forstørrer og ser børnenes initiativer samt de positive hensigter. Der bestræbes på at sætte ord på barnets følelser samt handlinger.

Børnene udfordres i forhold til deres nærmeste udviklingszone.

Det enkelte barn har retten til at sige fra og personalet lærer børnene at de har et medansvar i at sige fra "STOP", for at styrke troen på sig selv.

Barnet er betydningsfuldt i samspillet med de andre børn. Det skal lære at det ikke er noget "offer", at de har medansvar for egen kunnen og formåen, både psykisk og fysisk. De voksne giver børnene troen på egne evner, selvtillid samt handlekraft.

2. Personalet har bevidst opbygget rutiner, der giver forudsigelighed samt ro for børnene i hverdagen. Børnene kender hvordan dagen er bygget op og er i egen gruppe det meste af dagen.

Vi afholder formiddagssamling, hvor alle børn uanset formåen har mulighed til at bestemme og bidrage til fællesskabet.

Der er plads til at dagene kan blive forskellige og at der også kan opstå initiativer fra både børn og voksne.

3. Vi ser at børnene siger fra. De udviser handlekraft og er opmærksomme på hinanden. De er hjælpsomme og gode kammerater. Vi ser, at alle er en del af fællesskabet.

4. Børnene er medskabere af f.eks. de igangsatte aktiviteter i løbet af dagen, læringsgrupper samt har en stemme i arbejdet med forskellige temaer, medskabere af legene både ude og inde. F.eks. har en gruppe arbejdet med cirkus, hvor børnene var medbestemmende i hvilke rolle samt stunds, de vil lave til cirkusforestillingerne. Vi inddrager børnene

ved at spørge dem; hvad, med hvem og hvor vil de gerne lege. Vi understøtter børnenes venskaber ved at de selv vælger hvem de leger med, vil sidde ved siden af, går på tur med m.m. Alle børn skal mindst have en bedste ven, mens det går i børnehaven og dette tager vi afsæt i den daglige planlægning. Vi laver børneinterviews både ved at stille spørgsmål samt ved at børnene laver børnetegninger m.m. Vi snakker med børnene, hvad de gerne må bestemme og hvad de voksne bestemmer, for at synliggøre at der er plads til begge tilgange.

Leg; Børnene er medansvarlige i hvad de gerne vil lege samt hvilke aktiviteter vi igangsætter. Corona pandemien har gjort, at vi ikke har så mange ting fremme og at tingene er stillet væk. Vi tager det legetøj frem, som børnene efterspørger. De voksne følger børnenes initiativ.

Vokseninitierede aktiviteter: De voksne inspirerer til lege og aktiviteter og kan både være i, ved siden af eller bag ved. Voksne giver ideer og børnene leger videre og skaber nye ideer. Børnene giver legen videre til andre børn. De voksne tager afsæt i børnenes interesser f.eks. interessen for Ninjago, superhelte, prinsesser m.m.

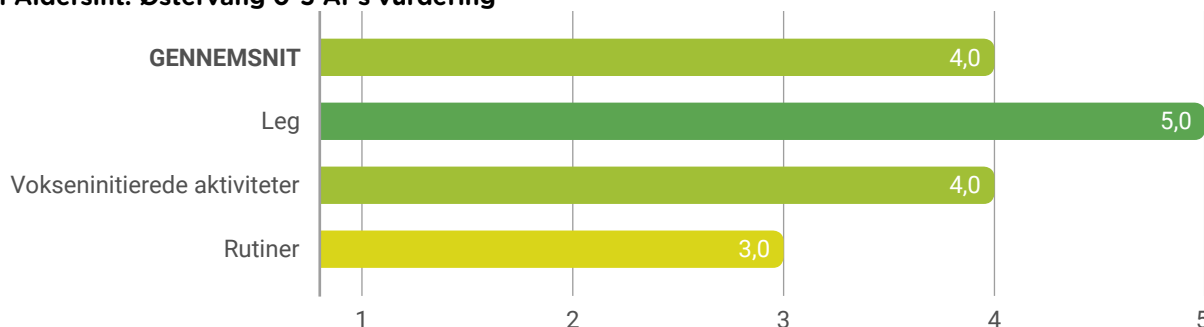
Rutiner: Der er bevidsthed på, måden rutinerne er bygget op på i børnehaven. De gode stjernestunder samt fokus på læringsmiljøet flettes sammen ind i rutinerne, så det ikke opleves som noget, der bare skal gøres. Det foregår enormt meget upåagtet faglighed, noget som man udefra ikke kan se, men som nøje er gennemtænkt og afstemt med hinanden.

Der er plads til at dagene kan blive forskellige og at der også kan opstå initiativer fra både børn og voksne.

2.1.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Aldersint. Østervang 0-5 År's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål: *I hvilken grad understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børn som medskabere af egen udvikling i disse udvalgte situationer?*

2.1.1.1 Aldersint. Østervang 0-5 År's vurdering

2.2 Dannelse og børneperspektiv

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan forstår vi dannelse? Og hvordan afspejles den forståelse i tilrettelæggelsen af vores pædagogiske læringsmiljø?
- Hvordan skaber vi lige deltagelsesmuligheder for de børn, der har brug for støtte til at komme med initiativer og bruge deres demokratiske stemme?
- Hvornår har vi senest brugt børnenes perspektiver som grundlag for at udvikle vores pædagogiske læringsmiljø?
- I hvilke situationer kunne det være relevant at inddrage børnenes perspektiver, hvor vi ikke gør det i dag?

1. Måden hvorpå vi forstår dannelsesbegrebet afspejler sig i vores pædagogiske tilgang. Vi lærer børnene, at de er en del af noget, der er større end dem selv. Nemlig det store fællesskab, hvor der er plads til forskellighed.

2. Gennem projektet "demokrati i børnehøjde" har vi arbejdet med demokratiske processer, hvor alle børn er unikke og har en stemme i fællesskabet.

De pædagogiske aktiviteter tilrettelægges, så der er plads til at øve sig i at lytte, vente på tur, hjælpe hinanden samt

opbygge venskaber med fokus på ressourcer samt kompetencer. Alle er gode til noget. De voksne er ansvarlige i at tage udgangspunkt samt understøtte den enkelte barns nærmeste udviklingszone (NUZO). De voksne understøtter ved f.eks. at invitere mere det stille barn i samlingen og give mindre taletid til det barn, der ofte tager taletid. Vi skaber bedre deltagelsesmuligheder ved at være i mindre grupper. Mindre grupper giver plads til at flere kan komme på banen. Vi oplever at børnene er gode til at stille sig op og fortælle eller optræde, hvor de øver sig i at erfare sig selv.

3. Det er i børnenes leg, at vi er bedst til at følge børnenes perspektiv og få det til at blomstre. Vi justerer os efter børnenes ønsker og følger børnenes initiativer f.eks. bygge hule, udeleg, vilde lege osv. Vi er gode til at være lydhør overfor børnenes ønsker og møder dem i børnehøjde.

Vi inddrager børnenes perspektiv i vores arbejde med Fra intention til handling, hvor vi blandt andet har arbejdet med forløbet teater, cirkus samt "fri for mobberi". F.eks. i cirkusforestillingen er børnene med til at bestemme, hvilke roller, de gerne vil spille samt hvad de gerne vil optræde med. De voksne er nysgerrige og skaber plads til børnenes input samt ideer.

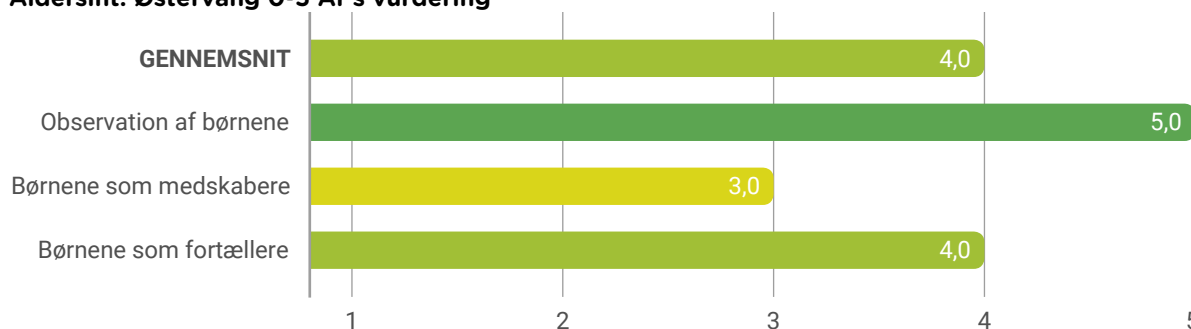
Vi justerer, hvis vi oplever at børnefællesskaberne kalder på noget andet eller at dagsformen ser anderledes ud end forventet.

4. Det er de voksnes ansvar at skabe den overordnede struktur i hverdagen, men vi kunne blive bedre til at inddrage børneperspektiv i de daglige rutiner som f.eks. i spisesituationen. Ved at vi inddrager børnene i borddækning, at de finder madpakker frem og hjælper med oprydningen, giver vi børnene ejerskab samt ansvar. Der er meget læring samt børneinddragelse at hente i disse situationer.

2.2.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Aldersint. Østervang 0-5 År's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål: *I hvilken grad bruger vi disse udvalgte tilgange til at inddrage børnenes perspektiver?*

2.2.1.1 Aldersint. Østervang 0-5 År's vurdering

2.3 Leg

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan oplever børnene i vores dagtilbud, at vi anerkender og skaber rum for legen i den hverdag og i det pædagogiske læringsmiljø, vi tilrettelægger for børnene?
- Hvordan skaber vi lige deltagelsesmuligheder for de børn, der har brug for støtte til at komme med initiativer og bruge deres demokratiske stemme?
- Hvad gør vi for, at børnene får mulighed for at afprøve forskellige roller og positioner i legen?
- Hvordan har vi undersøgt den læring og udvikling, der sker i børnenes leg?

1. Vi indbyder til leg ved at sætte forskellige lege samt aktiviteter i gang. F.eks. oplever vi at børn efterspørger at bygge med plus pluser, og derfor har vi kassen med plus pluser i børnehøjde. Børnene har efter legen med plus pluser mulighed for at udstille deres værker, der også giver mulighed for at legen kan fortsætte senere. Vi er bevidste om vores egen rolle i legen og er deltagende og understøttende i aktiviteten.

Vi følger børns spor ved at vi understøtter børnenes ideer og bygger videre på dem sammen med børnene. De voksne udviser nysgerrighed, der er med til at udvikle og understøtte legen. F.eks. oplever vi børn, der er optaget af fiskelegen. Børnene har gode ideer til, hvordan vi kan lave en fiskestang ud af pinde og grankogler. Den voksne understøtter børnene i processen så børnene lykkes med at lave en fiskestang.

2. De voksne laver legestationer, der indbyder alle børn til leg og kreativitet. Når vi oplever et barn, der ikke er i legen, er de voksne ansvarlige i at være nysgerrige på barnets færden. De voksne guider samt understøtter barnet ind i et fællesskab og tilpasser aktiviteten, så det enkelte barns interesse ikke tabes.

F.eks. Den voksne finder Lego og bygger noget lava, da det optager børnene. På den måde er den voksne med til at være medskabere og igangsætter af en leg. Den voksne sætter ord på den leg, der opstår og børnene er med til at videreformidle legen sammen. Den voksne skaber plads til at alle børns input.

Vi har fokus på de sociale spilleregler i det daglige, der understøtter børnenes sociale samvær med andre. Vi arbejder med "Fri for mobberi". De voksne er opmærksomme på at være der hvor børnene er og understøtter i legen ved at gå foran, bagved og sammen med barnet i legen.

Vi pirrer børnenes nysgerrighed, ved at vi sætter legetøj i børnehøjde. Vi udskifter løbende legetøj i forhold til børnenes interesser og har en bevidsthed på, at der er forskelligt at vælge imellem. Vi skaber plads til både de stille og fysisk aktive lege.

Vi sætter lys og forstørker det enkelte barn, så barnet bliver attraktivt og valgbart. F.eks. er der en pige, der har svært ved at finde legerelationer og ofte bliver valgt fra i pigegruppen. Den voksne forstørker pigen ved at sætte fokus på fingerstrikk som pigen er rigtig god til. Pigegruppen vil rigtig gerne lære at fingerstrikke, hvor den voksne trækker sig i baggrunden og giver stafetten videre til pigen. Pigen gøres attraktiv for pigegruppen og der skabes nye legerelationer.

3. Til dagligt har vi fokus på børnenes fællesskaber og at alle har nogen at lege med. De voksne skaber plads til at børnene selv vælger, hvem de gerne vil lege med, men de voksne skaber også forstyrrelser og kan også bestemme i forhold til børnenes udviklings- og børnesammensætningen i legen. De voksne forstørker børnenes kvaliteter og at alle har en værdi. F.eks. arbejder alle grupper med, hvad det enkelte barn er god til.

De voksne er med til at give ideer, rammesætte og lader sig inspirere af det, der summer. Vi griber børnenes initiativer og folder dem ud. F.eks. en dreng fravælger fælleslegen og trækker sig fra fællesskabet. Den voksne giver barnet en særlig rolle f.eks. at barnet en dag er voksenhjælper så den voksne sætter barnet i en anden rolle, der udvikler sig til en fælles leg, hvor drengen er midtpunktet. De voksne er iagttagende og reflekterende i nuet.

De voksne udviser engagement i børnenes fællesskaber og er optaget af børnenes sociale relationer. F.eks. er der en pigegruppe, hvor der ofte opstår konflikter. Den voksne iagttager legen og reflekterer over, hvordan pigegruppen kan understøttes bedst muligt i at løse konflikter selv. Den voksne giver pigegruppen forslag til deres rolleleg med eksempler på at der kan være to søskende, to fædre osv. i legen. Legen ændres til en udviklende leg, hvor alle får en rolle.

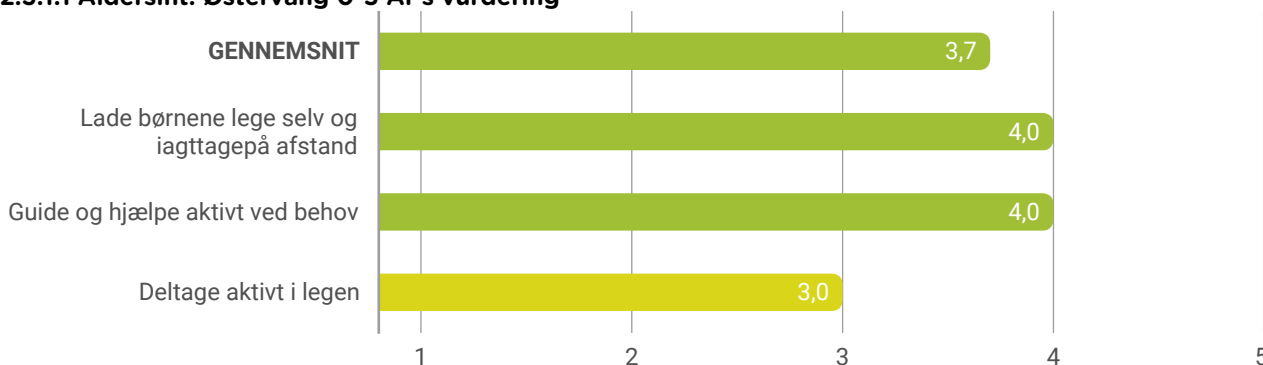
4. Vi observerer og evaluerer jævnligt vores pædagogiske praksis. Vi justerer og tilpasser legen i forhold til det enkelte barn. Vi er iagttagende, er medspillere, er bagved eller foran i legen, og kan derfor følge med i børnenes læring samt udvikling. Vi snakker med børnene om deres venskaber, lege samt perspektiver. Vi inddrager børnenes stemme samt perspektiver i planlægning af FITH-forløb. Vi har evalueret FITH forløb "Kunst i børnehøjde" samt "Kom og leg".

2.3.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Aldersint. Østervang 0-5 År's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål: *I hvilken grad bruger vi disse udvalgte tilgange til at understøtte børnenes leg, så legen udvikler sig positivt for alle børn?*

2.3.1.1 Aldersint. Østervang 0-5 År's vurdering

2.4 Læring

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan tilrettelægger vi det pædagogiske læringsmiljø, så det både støtter børnenes kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive læring?
- På hvilke måder har vi fokus på læring gennem hele dagen (i både leg, aktiviteter og rutiner)?
- Hvad er vores rolle i forhold til at understøtte børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse i børneinitierede lege og aktiviteter?
- Hvordan arbejder vi med at følge op på, om vi lykkedes med at tilrettelægge pædagogiske læringsmiljøer ud fra en bred læringsforståelse?

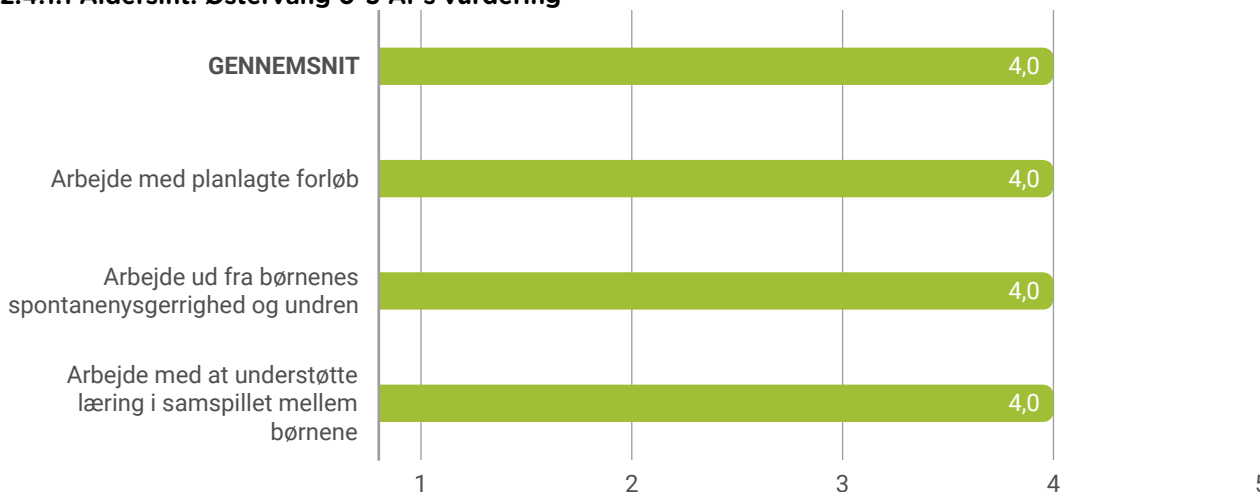
1. Vi har Fra Intention Til Handling Forløb 3 gange om året. Vi anvender NUSSA i de grupper, hvor det giver mening. Vi arbejder med "Fri for mobberi" kufferten, hvor vi bevidst arbejder med børnenes følelser, sociale spilleregler samt venskaber. Vi arbejder målrettet med at skabe fællesskaber kendetegnet af tryghed, tolerance, respekt, omsorg og mod. Vi er anerkendende og nærværende voksne, der arbejder ud fra ICDP tilgangen og justerer os ift. det enkelte barns nærmeste udviklingszone. Vi anerkender børnenes kvaliteter og forstørre deres styrker. F.eks. har vi i en af FITH- forløb arbejdet med cirkus samt teater, hvor børnene er medskabere af processen og bidrager med de kvaliteter, de hver især indeholder. Børnene har været medskabere af handlingen, kostumer, scene og de voksne har arbejdet bevidst med børnenes sociale samt alsidige personlige udvikling.
2. Læring samt dannelse er til stede gennem hele dagen. Om børnene er i samspil med andre, tager tøj på eller spiser madpakker sker der udvikling samt læring. Dette har de voksne stor bevidsthed om og er opmærksomme på at fremme den positive læring.
3. De voksne har stor bevidsthed på at deres rolle har stor betydning for børnenes læring. Vi er følelsesmæssigt tilgængelige og viser positive følelser for barnet. Vi justerer os i samværet og er rollemodeller i barnets leg og læring. Vi skaber læring i legen som omdrejningspunkt og afstemmer os i forhold til barnets udviklingsstrin. Vi går foran, ved siden af eller bag ved for at understøtte det enkelte barn bedst muligt.
4. Vi justerer og evaluerer løbende på vores praksis, men ønsker at blive mere struktureret i måden at gøre det på. Vi er begyndt at afholde refleksionsmøder, når vi har FITH forløb og ser frem til at blive mere skarpe på vores evalueringskultur. Vi udarbejder dialogprofiler to gange om året, hvor vi følger børnenes udvikling samt læring.

2.4.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Aldersint. Østervang 0-5 År's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:
I hvilken grad har vi fokus på hver af disse udvalgte tilgange, når vi arbejder ud fra et bredt læringsbegreb?

2.4.1.1 Aldersint. Østervang 0-5 År's vurdering

2.5 Børnefællesskaber

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan arbejder vi pædagogisk med at sikre, at alle børn oplever, at de er en del af et børnefællesskab?
- Er der noget, vi kan gøre anderledes for at give nogle børn bedre muligheder for at opbygge gode relationer?
- Hvordan understøtter vi forældrenes rolle i forhold til at bidrage til velfungerende børnefællesskaber i vores dagtilbud?
- I hvilke situationer er det lykkedes os at skabe velfungerende børnefællesskaber, hvor alle børn er med?

1. Vi forstørrer og sætter lys på det enkelte barn, så barnet bliver en del af fællesskab. Vi arbejder med "Fri for mobberi" og tager udgangspunkt i inklusionstankegangen "alle skal mindst have en ven i børnehaven". Vi har fokus på det enkelte barns kompetencer for alle børn har noget at byde ind med. F.eks. Et barn spørger om hjælp med at få sko på. Den voksne siger "du skal lige prøve selv, jeg ved du kan". Den voksne er ved barnet. Barnet får selv sko på og den voksne roser barnet og viser stor entusiasme. Dette smitter af på de andre børn i garderoben.

De voksne tager afsæt i det pædagogiske princip, hvor de går bagved, foran eller ved siden af barnet

Med afsæt i udviklingsprojektet "demokrati i børnehøjde" og de demokratiske processer er vi optaget af at inddrage børnene i deres valg af venskaber, men har også en forpligtelse som voksne til at hjælpe børnene til venskaber. F.eks. siger vi til et barn; I dag skal du vælge to børn du vil lege med. Vi giver barnet et andet valg, så det ikke altid vælger den samme ven. Vi understøtter den alsidige relation.

I samlingsstunden er den voksne opmærksom på de stille børn, som ikke kommer til orde af sig selv. Her søger den voksne for at alle børn kommer til ord.

De voksne understøtter at børnefællesskaberne er fleksible, alsidige og dynamiske. Hvis børnefællesskaberne ikke er dynamiske og alsidige, bliver det svært for nogle børn at have deltagelsesmuligheder.

Vi arbejder bevidst med barnets modenhed samt udviklingstrin på kryds af alder, kultur m.m.

2. At de voksne er bevidste samt ansvarlige i sammensætningen af grupperne/ fællesskaberne på en inkluderende og anerkende måde både ved madpakkesituationen, gåturene m.m. At de voksne bliver bedre til at have en lille gruppe børn med på tur/ mere opdeling i mindre fællesskaber for at skabe fælles oplevelser og dermed et nyt fælles tredje.

Det vi kan gøre anderledes, kunne være, at forældrene inddrages mere i relations og inklusionsarbejdet. At forældre opfordres til aktivt at deltage i barnets liv og være med til at bygge bro mellem hjem og børnehave.

3. Vi skriver på aula og lægger billeder på, så forældrene har mulighed for tale med børnene om de oplevelser, barnet har med børnegruppen. Vi fortæller om de små hverdagsfortællinger fra børnenes dag, og eksemplar fra dagen. Vi snakker med forældrene om børnenes legefællesskaber i børnehaven samt understøtter forældrene i, hvordan de kan lave legeaftaler i hjemmet. Vi snakker med forældrene om vigtigheden af, at man som forældre hilser og ser alle børn.

4. Vi ser at den måde vi arbejder med temaer på, er med til at skabe et børnefællesskab i hver gruppe. Det har stor betydning, at vi taler ud fra et fælles udgangspunkt og understøtter de samme fokusområder. I sommerferien arbejder vi på tværs af alle grupper med samme tema, hvor der opstår venskaber på tværs af grupperne.

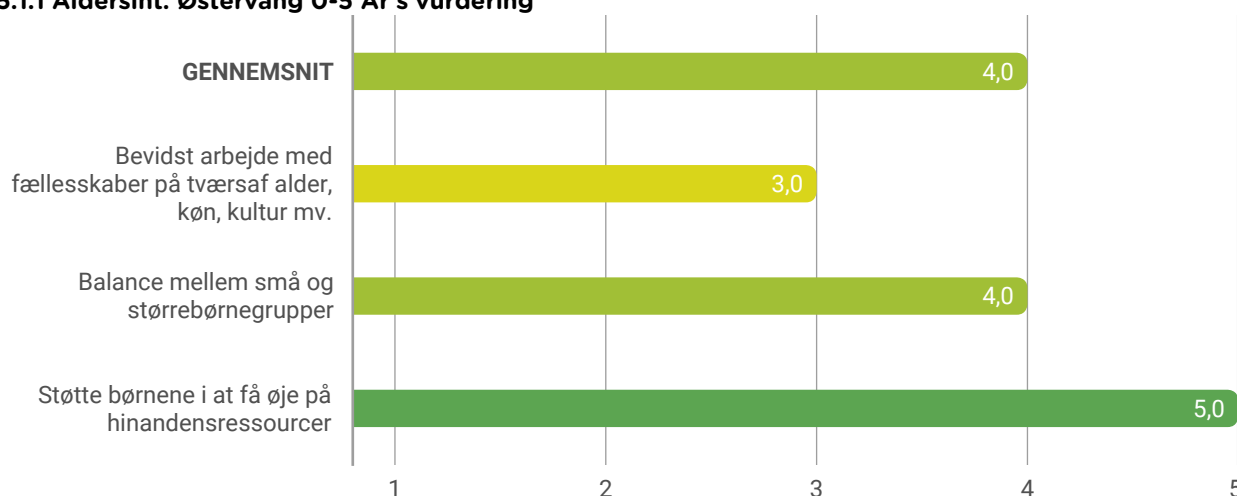
Vi afholder maddage, hvor alle børn bidrager med noget til dagen, og alle børn tager ejerskab af aktiviteten.

2.5.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Aldersint. Østervang 0-5 År's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:

I hvilken grad bruger vi disse udvalgte tilgange til at understøtte børnefællesskaber?

2.5.1.1 Aldersint. Østervang 0-5 År's vurdering

2.6 Et pædagogisk læringsmiljø hele dagen

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske praksis, så vi har et stærkt pædagogisk læringsmiljø i både leg, aktiviteter og rutiner?
- Hvilke pædagogiske overvejelser ligger til grund for den måde, vi tilrettelægger vores pædagogiske læringsmiljø på?
- Hvordan kan vi undersøge og se, hvad børnene får ud af vores måde at tilrettelægge vores pædagogiske læringsmiljø på?
- Oplever vi, at vi har brug for mere eller en anden viden og kompetence for at skabe et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø gennem hele dagen?

1. Vi er blevet bevidste om, at forudsætningen for at tilbyde et stærkt, pædagogisk læringsmiljø baserer på, at der skabes tid til forberedelse af de planlagte aktiviteter, tid til evaluering, tid til at reflektere over rammerne samt at vi justerer os i processen.

Vi har fokus på vigtigheden af, at materialerne er let tilgængelige og at tingene virker. Dette er noget vi arbejder med, da der i huset har været en oplevelse af, at personalet bruger for meget energi på at lede efter diverse til pædagogiske aktiviteter.

Vi har erfaret, at den bedste læring sker i mindre fællesskaber og skaber rammen for minde grupper i løbet af dagen. Vi er mere gruppeopdelte i løbet af dagen, og har dermed bedre mulighed for at skabe læringsmiljøer i forhold til gruppens behov.

Vi har fokus på at legetøj og materialerne er let tilgængelige og at det inspirerer til leg. Vi sætter plakater, billeder m.m. op som dokumentation, der inspirerer til dialog og læring. Dokumentationen indbyder børnene til forundring. Grupperne ønsker at arbejde med et forundringsskab.

Vi griber nuet. F.eks. finder børnene en død mus, fordyber vi os og undersøger nysgerrigt mere om emnet.

Vi tager udgangspunkt i at tydelige voksne skaber rammen for gode læringsprocesser.

2. Vi overvejer nøje hvilken læring, der ligger til grund for de planlagte forløb. Aktiviteterne er udvalgt i forhold til børnenes interesse samt læringsperspektiv og understøttes af visuelt materiale i rummet. Vi planlægger aktiviteter ud fra de seks læreplanstemaer og vælger at fordybe os i de områder børnegruppen har behov for at blive mere understøttet i.

3. Vi ser at børnene leger de tilrettelagte aktiviteter gennem hele dagen F.eks. har en børnegruppe arbejdet med cirkus. Vi ser at børnene leger cirkus i en længere periode og at det også smitter af, på de andre børnegrupper. Vi ser at børnene udvikler f.eks. på cirkusnummer og lærer fra sig til de andre børn. Vi ser og hører at børnene synger på eget initiativ, de sange vi i læringsgrupperne arbejder med.

Vi får tilbagemeldinger fra forældrene om, at børnene tager deres oplevelser fra børnehaven med hjem.

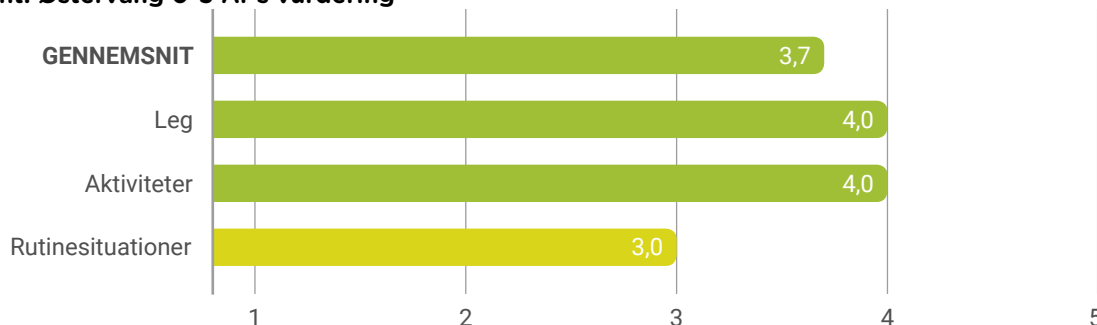
Vi ser at børnene ikke er i tvivl om, hvor der kan leges hvad.

4. Vi oplever os som en personalegruppe, der skaber gode og stimulerende læringsmiljøer Der er altid plads til udvikling og derfor er vi også opsøgende i forhold til ny viden. Vi deltager i kurser, og har medarbejdere fra personalegruppen på ICDP samt NUSSA-uddannelse.

2.6.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Aldersint. Østervang 0-5 År's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål: *I hvilken grad lykkes vi med, at forældrene er aktive medspillere om børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse inden for disse udvalgte dimensioner?*

2.6.1.1 Aldersint. Østervang 0-5 År's vurdering

2.7 Samarbejde med forældre om børns læring

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske praksis, så vi har et stærkt pædagogisk læringsmiljø i både leg, aktiviteter og rutiner?
- Hvordan oplever vi samarbejdet med forældrene i forhold til at rådgive og vejlede dem om deres barns trivsel, læring, udvikling og dannelse?
- Hvordan arbejder vi med at møde forældrene forskelligt og tilpasse samarbejdet ud fra deres behov?
- Hvad ved vi om, hvordan forældrene oplever vores samarbejde, rådgivning og vejledning?

1. I det daglige kommunikerer vi med forældrene via AULA samt ved daglig dialog i afleverings samt afhentningssituationerne. I forbindelse med de planlagte pædagogiske forløb udarbejder vi nyhedsbrev, hvor vi beskriver forløbet samt læringsområderne. Vi dokumenter med billeder, videoklip samt beskeder på AULA. og hænger billeder, tegninger, kunstværker op i børnehaven. Vi afholder opstartssamtaler, tre måneders samtaler og førskolesamtaler samt møder ved behov.

Vi inviterer forældre til arrangementer i børnehaven f.eks. fernisering i forbindelse med et afsluttede forløb, afholder teater samt cirkusforestillinger, forældrekafe m.m.

Vi afholder overgangssamtaler fra dagpleje/vuggestue til børnehave og videre fra børnehave til skole.

2. Vi oplever at der kan være lang mellem den officielle tre måneders samtale og førskolesamtale, og indkalder ved behov til flere samtaler. Forældrene har også mulighed for at bede om en ekstra samtale, som vi imødekommer.

Vi får tilbagemeldinger fra forældre, om det, vi lægger på AULA og ser at forældrene tager imod vores opfordring i forhold til at understøtte legerelationer og arrangerer legeaftaler i hjemmet.

Vi oplever et positivt samarbejde med forældrene, der baserer på tillid og konstruktiv dialog. Forældrene kommer, hvis de har noget på hjertet og vi tager hver en henvendelse alvorligt. Vi oplever at der er store forskelle i, hvor stort behov forældrene har for information.

3. Vi tilpasser os i samarbejdet ud fra den enkeltes behov og tager udgangspunkt i ICDP. Vi samarbejder med socialrådgiverne, psykologer, fysioterapeuter samt talehørekonsulenter.

4. Vi får tilbagemeldinger på, at forældrene er glade for den måde, vi griber tingene an på. F.eks. igangsætter tværfagligt samarbejde samt forløb. Vi har en oplevelse af, at forældrene er fortrolige med os, og dele deres glæder, bekymringer m.m. og spørger til råds. Forældrene kommenterer på de ting, vi laver i børnehaven.

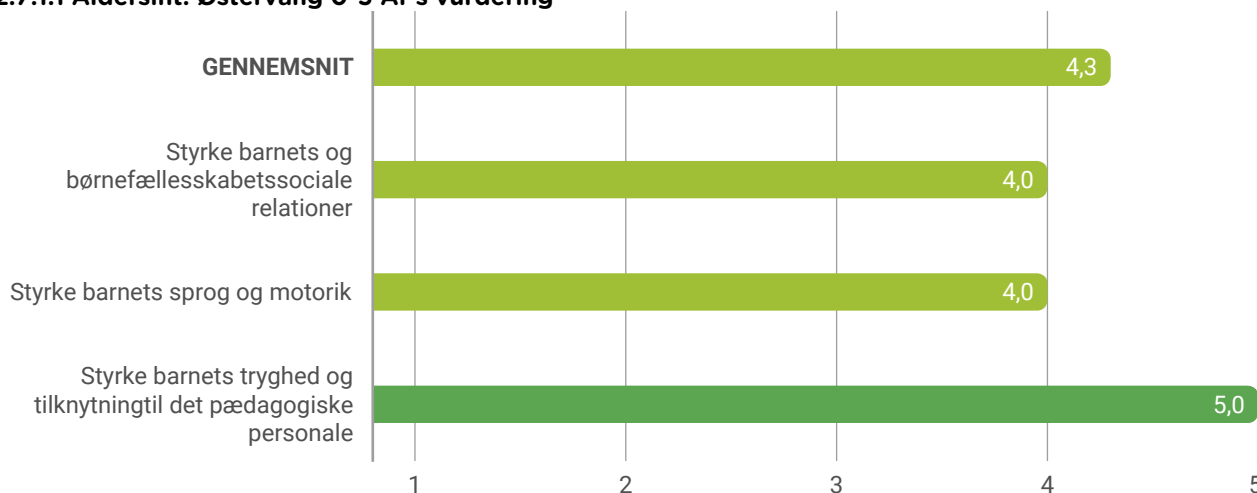
Vi ser en stor opbakning til diverse arrangementer, og et engageret forældreråd, der aktiv bidrager til at skabe gode oplevelser for alle børn i børnehaven.

2.7.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Aldersint. Østervang 0-5 År's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål: *I hvilken grad skaber vi et pædagogisk læringsmiljø for alle børn, hvor børnene får de bedste betingelser for at trives, lære, udvikle sig og dannes inden for disse udvalgte situationer?*

2.7.1.1 Aldersint. Østervang 0-5 År's vurdering

2.8 Børn i udsatte positioner

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljøer, så de understøtter læring, trivsel, udvikling og dannelse hos børn i udsatte positioner?
- Har vi i tilstrækkeligt omfang faglige dialoger om, hvordan vi kan understøtte, at børn i udsatte positioner trives og ses i vores pædagogiske læringsmiljø?
- Hvordan sikrer vi, at vi har blik for alle de børn, der er i periferien af børnefællesskabet - og dem, hvis udsathed er mindre synlig?
- Hvordan fungerer vores eventuelle samarbejde med andre instanser som PPR, sundhedspleje, tale-høre-pædagog mv.?

1. Vi arbejder med den gode stol, hvor alle børn har lige muligheder uanset kompetencer. Aktiviteten med den gode stol skaber rammen hvor børn oplever at være ligeværdige. Alle børn får mulighed for at høre, hvad dets kompetence samt de andre børns kompetencer er. Der er fokus på styrkelsen af selvtillid samt selvværd. Her ser vi vigtigheden af, at den voksne understøtter processen, skaber chance og ligeværdighed og er den ansvarlige i at rykke barnet fra den udsatte position.

De voksne forstørrer og sætter lys på det enkelte barn, fortæller de gode historier om barnet i de store fællesskaber og gør barnet attraktivt.

De voksne er ansvarlige i relationen og tager udgangspunkt i de otte samspilstemaer fra ICDP. Vi tager udgangspunkt i, at der altid er en hensigt bag barnets handlinger.

Vi igangsætter tidlig indsatsforløb, hvor den pædagogiske indsats bliver nøje planlagt samt struktureret, så barnet bliver inkluderet samt understøttet på bedst mulige vis.

2. Vi oplever, at vi kan blive bedre til at have mere af den faglige dialog i forhold til børn i udsatte positioner. Det primære personale har godt kendskab til det enkelte barn, og kan dele sin videt, så vi i fællesskabet kan skabe positiv værdi for barnet. Ved at have mere sparring med kollegaerne, kan vi få øje på noget andet end det man selv ser.

3. Vi sikrer, at vi har blik for alle børn ved dialog, refleksion og at vi alle er ansvarlige for børns trivsel. Når vi afholder refleksionsmøder, sørger vi for at vi får snakket om alle børns deltagelsesmuligheder. Vi sammensætter

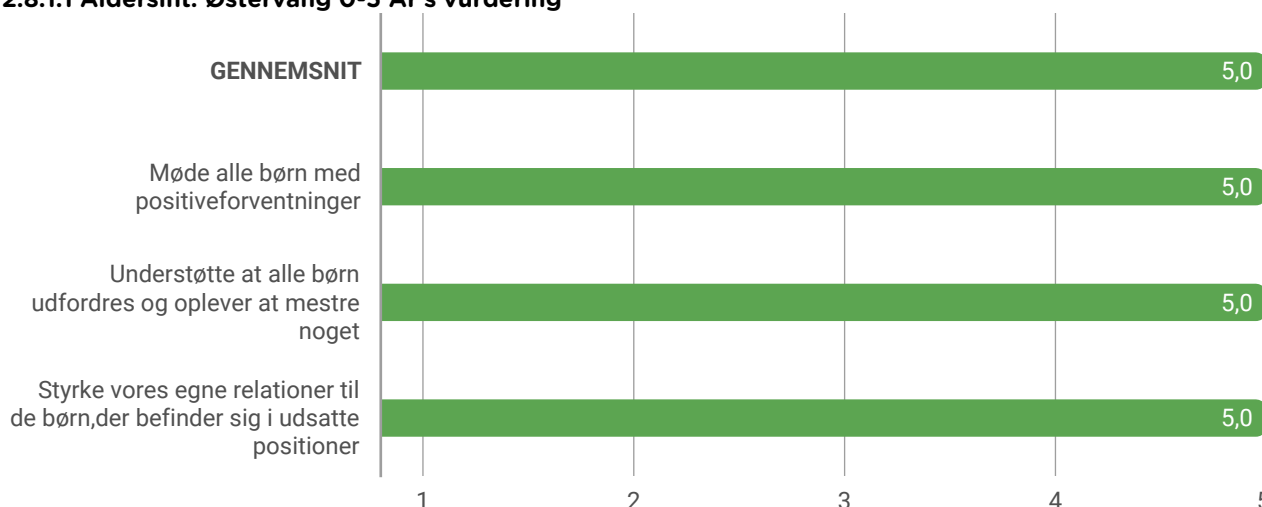
læringsgrupper ud fra børnenes venskaber, kompetencer samt læringsforudsætninger og har blik for at alle har en stemme i fællesskabet. Vi laver dialogprofiler på alle børn to gange om året, og forholder os til det enkelte barns udvikling.

4. Personalet får ved behov sparring om de forskellige udfordringer, de møder i dagligdagen fra det tværfaglige samarbejde, f.eks. psykologer, socialrådgivere, sundhedsplejersker, fysioterapeuter samt talehørekonsulenter. Vi oplever et godt og konstruktivt samarbejde når det etableres, men oplever også at der kan god lang til mellem opfyldninger især ved tale/høre samt motoriske forløb.

2.8.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Aldersint. Østervang 0-5 År's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål: *I hvilken grad bruger vi disse udvalgte pædagogiske tilgange til at sikre, at alle børn trives, lærer, udvikler sig og dannes i børnefællesskaberne?*

2.8.1.1 Aldersint. Østervang 0-5 År's vurdering

2.9 Pædagogisk læringsmiljø med sammenhæng til børnehaveklassen

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvilke gode eller dårlige erfaringer har vi med pædagogiske tiltag og initiativer rettet mod kommende skolebørn?
- Hvad mener vi, er de vigtigste faktorer for, at børn oplever tryghed og sammenhæng i overgange?
- Hvordan oplever vi samarbejdet med skole, fritidshjem/SFO eller andre dagtilbud i forbindelse med overgange?
- Hvordan kan vi følge op på, hvordan børnene har oplevet overgangen fra dagtilbud til skole eller SFO/fritidshjem?

1. Vi har den samme kultur og samme pædagogiske grundlag gennem barnets liv i Østervang, fra barnet starter i vuggestue og indtil barnet skal videre til skole. Vi er konkrete og tydelige i forhold til hvad barnet skal lære, så det bliver skoleparat. Vi tilpasser vores krav i forhold til barnets nærmeste udviklingszone. Vi arbejder ud fra den alsidige personlige udvikling samt dannelse, og har fokus på selvhjulpenhed, omstillingsparathed og sociale spilleregler. Vi laver skoleparathedslæring f.eks. bogstavskendskab, bogstavbanko, sammenhold, at kunne byde ind og tage imod, kunne tage imod fælles beskeder samt at kunne rumme demokratiske processer. Vi stiller små opgaver, vi laver aktiviteter,

der giver et fælles tredje, som igen skaber sammenhold samtidig med at de får øje på hinandens forskelligheder og styrker. De mindre gode erfaringer har vi oplevet pga. Corona situationen, da vi ikke har kunne på samme måde give børnene de samme erfaringer som tidligere i forhold til samarbejde med andre førskolegrupper, biblioteker, museum, skole mv. Dette har betydet, at vi har måtte finde på andre kreative løsninger, og tilpasse disse, så børnene har fået en mere italesat læring, f.eks. hvordan forløber en skoledag, timer, frikvarterer mm. Vi har deltaget i skraldeprojektet, hvor udgangspunktet har været at skolen også skulle være en del af det, men dette har desværre ikke været muligt pga. Corona restriktionerne.

2. At børnene får en så håndterbar, gennemsigtig samt meningsfuld hverdag, hvor de erfarer en oplevelse af sammenhæng.

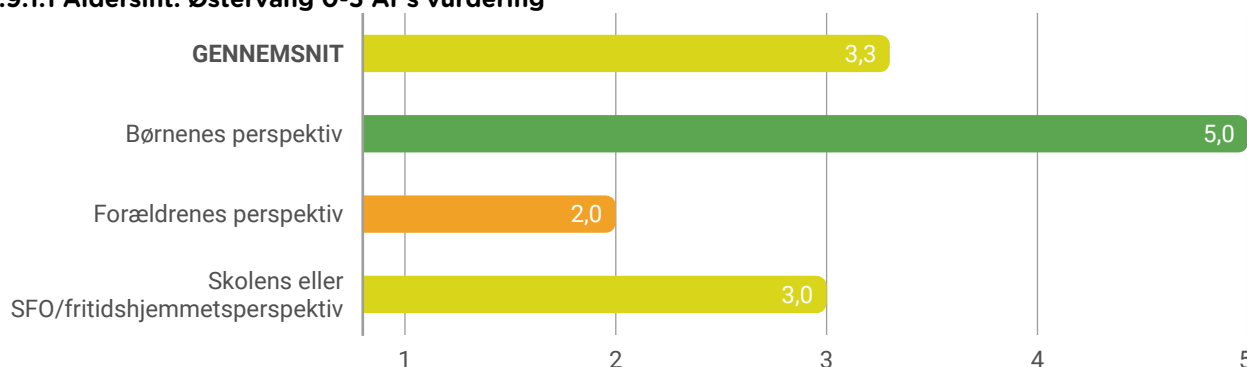
3. Fordelene ved samarbejdet er, at der netop opstår en gennemsigtighed, erfaringer der giver genkendelighed og dermed ejerskab og følelsen af at føle sig "hjemme". At det enkelte barn ikke behøver at bruge alt for meget psykisk energi på at finde ud af diverse pragmatiske ting. De kan hermed koncentrere sig om skolerelateret læring og nye relationer. Samarbejdet med f.eks. Smørhullet, hvor der før har været fælles aktiviteter og udflugter, der har givet et forhåndskendskab, der igen styrker de kommende relationer på tværs i 0-klasserne.

4. Igennem børneinterviews, fortællinger, tegninger og demokrati i børnehøjde, set ud fra børne- og forældreperspektivet.

2.9.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Aldersint. Østervang 0-5 År's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål: *I hvilken grad inddrager vi disse udvalgte perspektiver for at sikre sammenhæng i de forskellige overgange?*

2.9.1.1 Aldersint. Østervang 0-5 År's vurdering

3 DET PÆDAGOGISKE GRUNDLAG - SELVEVALUERING 2019 - FOKUSOMRÅDER

3.1 Samspil og relationer

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvad kendetegner de situationer, hvor vi oplever nærvær mellem os og børnene, og vi er fordybede sammen?
- Hvornår oplever vi, at vi ikke er tilgængelige for børnene og ikke har mulighed for at reagere på deres behov?
- Hvordan kommunikerer vi med børnene, både kropsligt og sprogligt, i forskellige situationer i løbet af dagen?
- Hvordan kan vi understøtte det enkelte barns trykke tilknytning gennem det pædagogiske arbejde med hele børnegruppen?

1. Situationerne hvor vi oplever nærvær samt fordybelse med børnene kendetegnes ved, at vi ser børnene, der oplever at høre til et fællesskab. Børnene er nærværende i relationen og er deltagende i samværet. Vi oplever børn, der er nysgerrige og læringsparate og nyder den gode stund. Vi ser børn, der trives i nærværet og vokser af, at deres kompetencer kommer i spil. Vi udveksler mødeøjeblikke og der er god stemning.

2. Hvis de voksne ikke er nærværende samt tilgængelige i relationen kan det skyldes, at vi er optaget af noget andet. Det kan f.eks. være et forestående møde, hvor vores mindeset er et andet sted.

3. De voksne i Østervang møder børnene med anerkendelse og nærvær. Vi følger børnenes spor både i forhold til nysgerrighed, interesse, leg og venskaber. Vi er tydelige både i den verbale samt den nonverbale kommunikation, for at børnene oplever tryghed og tydelige rammer. De voksne sætter ord på børnenes følelser samt handlinger gennem hele dagen, uanset om de er positive eller ej.

4. At de voksne skaber grobund hvor børnene udviser tillid samt tryghed ved at færdes i det store fællesskab. At børnene oplever i et anerkendende miljø, hvor de voksne er tydelige rollemodeller. Når et barn føler sig anerkendt, skabes der tryghed samt forudsætning for et godt læringsmiljø. De voksne guider og understøtter børnene i hverdagen, i deres indbyrdes relationer samt konflikthåndtering, med fokus på styrkelsen af de sociale spilleregler. De voksne hjælper og guider med at få sat ord på de svære situationer.

At børnene mærker at de voksne har et fælles regelsæt f.eks. når et barn tegner på væggen, så agerer den voksne, der har oplevet det.

At børnene fornemmer at der er tid, ro og nærvær i relationerne og at de voksne er opmærksomme på, hvordan de organiserer sig. F.eks. at en voksen skaber ro, fordybelse og leg i sandkassen, mens den anden voksen tager sig af konflikter, hvis de opstår. At de voksne giver tid samt skaber plads til leg og fordybelse, både ved de spontant opståede og planlagte aktiviteter. Aktiviteterne kan både være børneinitieret samt voksenstyret.

De voksne tager udgangspunkt i det enkelte barns udvikling samt behov. Børnene behandles forskellig for at blive behandlet ens. F.eks. er der et barn, der i opstartsperioden er ked af det i afleveringssituationen. Barnets primærvoksne aftaler sammen med forældrene en fast afleveringsrutine, der skaber tryghed samt en bedre start på dagen.

De voksne er bevidste om måden de er sammen med børn på, da børn spejler sig i de voksnes adfærd.

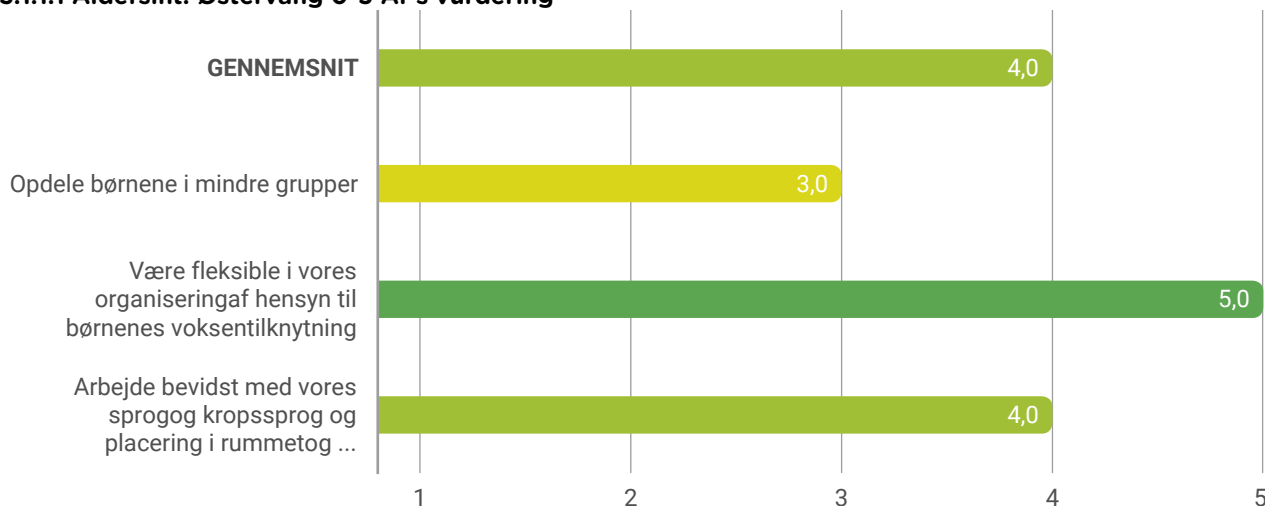
De voksne inddeler det store fællesskab i mindre grupper, hvor der er fokus på tryghed samt læring. Arbejdet i de mindre grupper skaber bedre forudsætning for deltagelse i det store fællesskab.

3.1.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Aldersint. Østervang 0-5 År's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:
I hvilken grad har vi fokus på disse udvalgte tilgange i vores arbejde med at skabe gode samspil og relationer?

3.1.1.1 Aldersint. Østervang 0-5 År's vurdering

3.2 Evaluerende pædagogisk praksis

Refleksionsspørgsmål til inspiration

- Hvordan evaluerer vi det pædagogiske læringsmiljø i sammenhæng med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse?
- Hvad gør vi for at sikre, at vores løbende evaluering er systematisk?
- Hvordan sikrer vi, at vores evalueringer har fokus på sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse frem for på aktiviteterne eller på børnenes læring?
- Hvordan sikrer vi, at vi anvender den viden, vi får fra vores evaluering til at justere vores pædagogiske læringsmiljø?

1. Vi justerer vores pædagogiske praksis både ved planlagte evalueringsmøder men også ved at reflektere samt justere os i nuet. Hvert "fra intention til handling" forløb er struktureret ved, at der afholdes et planlægningsmøde, to refleksionsmøder samt et afsluttede refleksionsteammøde med daglig leder.

Vi skaber læringsmiljøer ud fra børnenes perspektiv samt hvad børnene viser tegn på. Desuden skaber vi miljøer med udgangspunkt i børnenes nærmeste udviklingszone.

2. Den struktureret form gør, at vi systematisk evaluerer vores pædagogiske praksis.

3. Vi anvender Fra intention til handlingsskemaet, der tager udgangspunkt i temaerne fra den pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer. Refleksionsmøderne tager afsæt i en struktureret dagsorden, der understøtter refleksionen både i forhold til den pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer. Vi anvender børnenes dialogprofiler både i planlægningsdelen samt til at evaluere om de igangsatte processer understøtter og skaber udvikling.

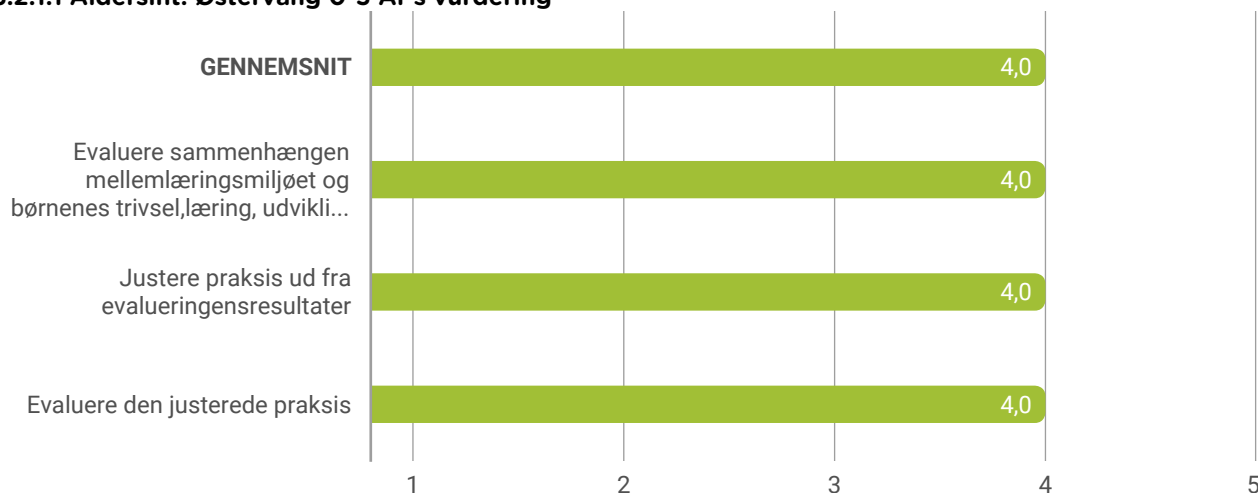
4. Dette sker på flere niveauer. Den enkelte pædagog justerer sig i forhold til egen læringsgruppe, Gruppen justerer sig i forhold til hele børnegruppen både i nuet samt ved refleksionsmøderne. Personalet deler erfaringerne på personalemøderne, hvor hele personalegruppen juster den pædagogiske tilgang samt reflekterer over læringsmiljøerne.

3.2.1 Vurdering

Nedenstående graf viser Aldersint. Østervang 0-5 År's vurdering af egen praksis på baggrund af følgende spørgsmål:
I hvilken grad er vi opmærksomme på disse udvalgte dimensioner, når vi evaluerer vores pædagogiske praksis?

3.2.1.1 Aldersint. Østervang 0-5 År's vurdering

4 DEN PÆDAGOGISKE LÆREPLAN

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

4.1 Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring, Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig. De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15)

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Det, at være barn, er en værdi i sig selv. Vi ser børn som selvstændige individer, der aktivt bidrager til deres egen udvikling gennem relationer, krav og passende udfordringer fra kærlige voksne. Børn har, fra de bliver født, brug for en tæt følelsesmæssig relation til de voksne. Børn fødes med biologiske forudsætninger, men de har brug for aktivt samvær og positiv interesse fra andre mennesker for at udvikle deres personlighed. Det enkelte barn er unikt og har krav på at blive mødt med respekt for sin person og baggrund. Børn er født med mange potentialer og lyst til at lære om og udforske verden, men udviklingshastigheden varierer fra barn til barn. Vi har en anerkendende tilgang til børnene og lægger vægt på et omsorgsfuldt miljø, der giver plads til udvikling i trygge rammer.

Vi er i Dagtilbuddet Midt stærkt inspireret af det pædagogiske værktøj ICDP. ICDP er en forkortelse af International Child Development Program, og er udviklet af den norske psykologiprofessor Karsten Hundige, Oslo. Der er tale om et såkaldt sensitiveringsprogram, hvor målet er at forbedre pædagogernes evne til at møde deres vuggestue- og børnehavebørn på børnenes egne præmisser både emotionelt og i kognitiv forstand. Hundige antager, at børn og unges udvikling og læring helt afhænger af de voksne, der omgiver dem - derfor er det også oplagt at fokusere på de professionelle kompetencer, når man vil forbedre en pædagogisk praksis. Bolden ligger, ifølge Hundige, hos de professionelle - ikke hos den lærende (barnet).

Vi tror på, at små fællesskaber styrker børnenes sociale færdigheder - at være en del af et overskueligt fællesskab, giver barnet mulighed for at opleve og afprøve sig selv i forhold til andre i et trygt og anerkendende miljø. Når barnet er trygt, kan det erobre og udvikle sig i det store fællesskab sammen med sin lille flok og kendte voksne.

Når børnene bliver lidt større i vuggestuen eller i starten af børnehavetiden, vil fokus typisk være på venskaber og kropsbevidsthed. Her vil der være fokus på relationerne, og hvad man kan med hinanden. Børnene vil være optaget af at dele, samt at give og tage fra hinanden. Vi viser børnene legemuligheder, så de første legerelationer og lege kan begynde. Det gør vi ved at sidde sammen med børnene og vise dem hvordan, og ved at skabe indbydende læringsmiljøer på stuen, som opfordrer til leg.

Vi bruger nærmiljøets legepladser eller cykler til steder, hvor der er naturoplevelser, som vi gerne vil vise børnene. Børnehavebørnene får naturoplevelser, når de kører afsted med vores egen bus i Dagtilbuddet Midt. Legepladserne i området kan bruges til at øge kropsbevidsthed og give børnene erfaringer med, hvor meget kroppen kan. De første erfaringer med at blive selvhjulpne sker i garderoben, ved måltidet og ved middagsluren. f.eks. tage tøj af og på, øse mad op og dække bord. Der er megen læring for børnene i hverdagsrutinerne.

Det er alle dele af barnets dag, såvel i daginstitutionen som i hjemmet, der er med til at understøtte barnets dannelse og forudsætning for udvikling. Derfor er det ligeledes væsentligt, at forældrene i samarbejde med institutionen har et medansvar i at skabe velfungerende børnefællesskaber præget af anerkendelse af alle familier, uanset disses

forudsætninger.

Legen har en værdi i sig selv og er en gennemgående del af hverdagen for børn og voksne i vores dagtilbud.

Legen er grundlæggende for børns sociale og personlige læring og udvikling. Legen fremmer bl.a. fantasi, virkelyst, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og identitet.

Børns spontane og selvorganiserede leg skal både anerkendes og respekteres og gives betydelig plads i hverdagen. De voksne vurderer løbende, systematisk og reflekteret, om det er nødvendigt at rammesætte lege, så alle børnene trives i legen og får mod på at prøve nye roller og sociale kombinationer af, og om barnet har en positiv oplevelse af at "være med".

Legen understøtter muligheden for udvikling af kompetencer i forhold til de pædagogiske mål under hvert læreplanstema, som personalet har udvalgt som fokus. I Fra Intention Til Handling er legen en grundlæggende præmis for arbejdet med læreplanstemaerne.

Det er væsentligt, at den voksne går foran, bagved og ved siden af barnet. Det betyder, at den voksne også skal initiere og lege med børnene.

Læring i Dagtilbuddet Midt er i vores optik både tilrettelagte pædagogiske aktiviteter og børneinitierede lege. Det er vigtigt, at begge dele er en del af hverdagen i Dagtilbuddet Midt, hvor aktiviteterne og legene har fokus på børnenes formåen og nuværende udviklingsniveau. Det betyder for eksempel, at de mindste børn i dagtilbuddet bruger lang tid på at være sammen med de primære voksne og gruppen på "stuen" eller på legepladsen, da fokus er at blive tryk nok til at kunne overskue nye indtryk og det store fællesskab. Modsat vil dagtilbuddets ældste børn ofte være på tur eller med i en aktivitet, der er tilpasset deres aktuelle udvikling på en anden måde.

Læring skal forstås bredt. Læring sker for eksempel gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter, udforskning af naturen og ved at blive udfordret

Vores fornemmeste opgave er at have noget på sinde i forhold til børnenes læring, at vi reflekterer over vores pædagogiske praksis og børnenes nærmeste udviklingszone. Hvordan justerer vi os i forhold til det, børnene viser i samspillet?

Arbejde med planlagte forløb.

I Dagtilbuddet Midt arbejder vi med "Fra Intention til Handling" - som er en fælles arbejdsramme til understøttelse af den pædagogiske praksis.

Udgangspunktet i FITH er små (4-8 børn) læringsgrupper, hvor børnene er sammensat efter alder og udviklingsniveau. Den voksne tilpasser løbende aktiviteten og justerer sig, så det enkelte barns interesse ikke tabes. I samspillet med barnet er det vigtigt at være opmærksom på barnets ønsker og handlinger, følelser og kropssprog. Til en vis grad følge barnets initiativ, og vise interesse for det, barnet er optaget af. Barnet vil opfatte, at den voksne værdsætter, dets initiativer, når der svares på dets udspil. Den voksne må skiftevis lade barnet føre an og hjælpe og understøtte barnet i aktiviteter, der udvider barnets kompetencer.

ICDP - International Child Development Program - de 8 samspilstemaer tænkes ind og anvendes i enhver kommunikation, interaktion og relation med barnet.

Der er varme og nære relationer, som udfoldes gennem tydelighed og anerkendelse i kommunikation og respons - ed både voksne og børn. Det er derfor vigtigt, at de voksne indgår i nærværende, lyttende og anerkendende kommunikation med det enkelte barn og børnegruppe og har samme opmærksomhed på de roller og positioner, som barnet tager eller bliver givet i børnegruppen.

Den voksne er følelsesmæssigt tilgængelig og viser glæde og entusiasme for samværet. Den følelsesmæssige kommunikation skaber udtryk for mange relationelle følelser: Glæde, vrede og sorg.

En spejling giver barnet selvværd. Barnet oplever og føler, at det betyder noget, at det har værdi for den voksne, det er sammen med.

4.2 Pædagogisk læringsmiljø

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23)

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Vi har i Dagtilbuddet Midt arbejdet meget med overgange og rutiner i dagligdagen. Målet er, at børnene skal opleve hverdagen som glidende og naturlig med faste rutiner. Vi ser alle områder i dagtilbuddet og alle tidspunkter i dagligdagen som læringsmiljøer og som læringsrum. Vi oplever, at en struktureret og velforberedt voksen giver forudsigelighed, overblik og ro til at børnene kan være i flow både i leg og i læring.

Personalet planlægger forskellige temaer og arbejder med "Fra Intention Til Handling", som løbende evalueres via pædagogernes egne og via systematiserede refleksioner. Et eksempel på en rutine kunne være om formiddagen, hvor vi skal på legepladsen - at tage tøj og sko på i garderoben kan i perioder udvikle sig til en længere fordybelse i selvhjulpenhed. Her bliver garderoben et læringsmiljø, hvor der er fokus på selvhjulpenhed. Det kan ende med, at vi bruger det meste af formiddagen i garderoben, og kun en lille del på legepladsen. Barnet øver sig sammen med den understøttende voksne.

I dagtilbuddet tilpasser vi vores indretning til børnegruppen. Indretningen skal give mening for alle aldre. Vi laver de lege- og læringsrum, som vi kan se, optager børnegruppen, eller vi stiller et legemiljø op, som kan udfordre og inspirere. For eksempel en dukkekrog, et køkkenhjørne eller en madras til hoppeleg.

Når vi er ude, benytter vi nærmiljøets legepladser og grønne områder, steder børnene ofte kender i forvejen fra deres hjemmemiljø. Byen anvendes også som et læringsrum. For eksempel kan vi tale om trafikken og om at se sig for, når vi går tur. Vi opsøger, hvad der sker i nærmiljøet, for eksempel hvis der er kulturelle børnearrangementer på biblioteket eller Varde Museerne.

Vi bestræber os på, at institutionerne i Dagtilbuddet Midt fremstår indbydende, overskuelige og opryddelige, så børn og voksne kan navigere rundt i lokalerne uden alt for mange unødige indtryk og forstyrrelser. Legetøjet fremstår spændende og indbydende, og børnene og de voksne kan se, hvilke muligheder, der er, for leg, spil og aktivitet. Vi værdsætter, at det æstetiske miljø og rummene fremstår indbydende, så både børn og voksne føler sig velkomne.

4.3 Samarbejde med forældre om børns læring

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25)

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

I Dagtilbuddet Midt tilbydes nye forældre et forbesøg, vi deltager også i overgangssamtalen med barnets dagplejer eller vuggestue. Vores erfaring er, at det både for personale og forældre er en fordel at begynde samarbejdet på denne måde. Forældrene er i trygge rammer sammen med fagfolk, som kender dem og deres barn, når vi skal have den første samtale.

Når forældre og børn kommer ind af døren om morgenen, vil vi gerne have, at de skal føle sig velkomne. Garderoben, hvor barnet starter sin dag sammen med mor/far, er et sted, hvor barnet stille og roligt kan få tøjet af. Herefter er det tid til at få sagt farvel sammen med en voksen og måske en lille kammerat. Vi sørger for, at der hænger fotos af personalet et sted, hvor forældre kan orientere sig sammen med børnene.

Vi vægter den daglige dialog med forældrene i hverdagen, både om morgenen, når barnet afleveres og om eftermiddagen ved afhentning. Til generelle informationer, billeder fra barnets dag med en masse aktiviteter, påmindelser om f.eks. ferie og sygdom og besked om, at barnet hentes af andre end forældrene, bruger vi kommunikationsplatformen AULA. Målet med AULA er at understøtte børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse gennem en stærk, enkel, professionel og effektiv kommunikation. Aula skal både styrke og understøtte et godt forældresamarbejde via viden om barnets dagligdag, trivsel, læring, udvikling og dannelse jf. dagtilbudslovens §7. Vi afholder forældremøde én gang om året. Det vil som regel foregå som en overordnet snak om aldersgruppens udvikling og udfordringer. Vi taler ikke om det enkelte barn på disse møder. Det er ofte også på forældremøderne, at der grundlægges en fælles forståelse og kultur, som kan ses i hverdagen i dagtilbuddet. Man kan f.eks. blive enige om at skabe en kultur, hvor børn og voksne hjælpes ad med at rydde op efter sig selv i hverdagen. En dialog om hvor vigtigt det er at alle omtaler dagtilbuddet positivt og vigtigheden at alle hilser på hinanden. Dagtilbuddet Midt har en overordnet forældrebestyrelse, hvor hvert dagtilbud har mulighed for at have en repræsentant i forældrebestyrelsen. Der vælges repræsentanter én gang om året. Herudover har hvert dagtilbud et lokalt forældreråd, som arrangerer sociale arrangementer i løbet af året. Eksempelvis en forældrearbejdsdag i dagtilbuddet, sommerfest, forældrekafe.

Der tilbydes en opstarts forældresamtale efter 3- 6 mdr., for børnehavebørnene vil der være skoleparathedssamtale inden skolestart. Vi udarbejder i fællesskab en dialogprofil, som danner grundlag for samtalen. Der vil være udarbejdet en sprogvurdering for det 3-årige og 6-årige barn til samtalen. Herudover tilbyder vi ad hoc samtaler undervejs, hvis det giver mening for barnets trivsel og udvikling. Vi kan altid invitere vores tværfaglige samarbejdspartnere med til sådan et møde. (talehøreksulenter, psykologer, socialrådgivere, fys-og ergoterapeuter etc.).

4.4 Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.” (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26)

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

I Dagtilbuddet Midt mener vi, at alle børn har en værdi i sig selv, som det unikke individ, det er. Barnet har krav på at blive mødt med respekt og positive forventninger til sin person uanset baggrund. Barnet er født med mange potentialer og lysten til at udforske verden, men udviklingshastigheden varierer fra barn til barn.

I vores pædagogiske læringsmiljø for denne børnegruppe, er det vigtigt for os, at alle børn er en del af fællesskabet, både de små læringsgrupper, i basisgruppen og det store fællesskab. Alle børn skal udfordres og opleve mestring i forbindelse med bl.a. børne- og vokseninitierede lege og aktiviteter.

Alle børn skal være en betydningsfuld del af børnefællesskabet, ligesom deres forældre er tilsvarende betydningsfulde i forældrefællesskabet.

Når vi 3 gange årligt planlægger vores pædagogiske FITH-forløb, er vi særligt opmærksomme på sammensætning af læringsgrupperne, så alle børn får det mest optimale udbytte og oplever mestring.

Hvis vi vurderer, at et barn ikke udvikler sig hensigtsmæssigt i forhold til vores pædagogiske praksis, inddrages tværfaglige samarbejdspartnere såsom sundhedsplejen, læge, socialrådgiver og PPR. Fælles for disse er, at de kan bidrage med deres ekspertise og faglighed, og det gør, at vi i højere grad kan præcisere og tilrettelægge den pædagogiske praksis, og derved give barnet de bedste rammer for at udvikle sig, dette altid i et tæt samarbejde med forældrene.

Forældresamarbejdet ser vi som en vigtig del, da vi ved at et samarbejde om barnets udfordring, skaber mulighed for at ensrette indsatsen i hjemmet og Østervang. Dette vil give de bedste forudsætninger for at skabe en helhed i barnets liv.

4.5 Sammenhæng til børnehaveklassen

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27).

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

I daginstitutionen Østervang er børnegrupperne aldersopdelte. De ældste børn, der går i førskolegruppen har været i samme gruppe siden børnehavestart. Dette har betydning for børnenes relationer og at vi i højere grad kan arbejde mere målrettet med at sikre en sammenhæng til børnehaveklassen. At skabe en god sammenhæng til børnehaveklassen er betydningsfuld for barnets videre trivsel i de nye omgivelser.

Overgangen fra børnehave til skole er en af flere livsovergange i barnets liv. En livsovergang er kendetegnet ved, at den indebærer væsentlige forandringer i barnets liv, fordi barnets identitet, relationer og rolle ændres. En god overgang er, når der er fokus på barnets kompetencer, fællesskaber og nærmeste udviklingszone. Gode overgange kræver tæt samarbejde og løbende vidensdeling mellem professionelle i dagtilbud og indskoling samt en målrettet opmærksomhed på en stærk sammenhængskraft. En fælles kultur og et fælles pædagogisk grundsyn for skoler og dagtilbud kan således medvirke til at skabe kontinuitet og sammenhæng i overgangen og dermed styrke læringsmiljøet og trivslen i indskoling.

I Østervang ser vi det vigtigt, at børnene forberedes til skolestart ved at øge barnets selvstændighed. Dette sker bl.a. ved at understøtte barnets selvhjulpenhed samt at barnet får mere ansvar i at have styr på egne ting f.eks. tøj, madpakke m.m. Vi arbejder med børnenes styrker samt at der er forståelse og accept af hinandens forskelligheder. Det er vigtigt for os, at alle børn føler sig som en del af det store fællesskab og at alle børn har en betydningsfuld stemme i gruppen. Vi understøtter det enkelte barns alsidige personlige udvikling, hvor vi ser vigtigheden af, at barnet kender sine egne grænser, kan sige til og fra.

Vi prioriterer samarbejdet med børnehaveklassen højt, da vi ønsker at skabe de bedste betingelser for barnet i forbindelse med skolestart. Vi ønsker at det bliver så tryk som muligt. Vi arbejder med skoleopgaver, besøgsdage, besøger skolens legepladser samt samarbejder med børnehaven Smørhullet. Vi vægter samarbejdet med Smørhullets førskolegruppe højt, hvor vi planlægger forskellige aktiviteter som f.eks. sang og fællesdans på Carolineparken, vi mødes i en gymnastiksal og laver aktiviteter på tværs af grupper samt besøger hinanden i Smørhullet og Østervang. Samarbejdet er tænkt, som en tryghedsskabende del, hvor børnene får mulighed for møde deres mulige kommende klassekammerater og derved sår vi et frø for nye venskaber.

I august 2021 afleverer vi de første skolebørn til Frelloskolen. Frelloskolen er en hel ny skole, og vi har på nuværende tidspunkt ikke en fælles beskrivelse af, hvordan vi fremadrettet vil samarbejde omkring sammenhæng fra børnehave til børnehaveklasse.

5 ØVRIGE KRAV TIL INDHOLDET I DEN PÆDAGOGISKE LÆREPLAN

5.1 Inddragelse af lokalsamfundet (og evt. forældrebestyrelsen)

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29)

"Det er lederen, der i forbindelse med udarbejdelse af den pædagogiske læreplan sikrer, at forældrebestyrelsen bliver inddraget i processen omkring udarbejdelse, evaluering af og opfølgning på den pædagogiske læreplan." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 52)

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn samt evt. hvordan forældrebestyrelsen inddrages i arbejdet med læreplanen?

Børnene skal delagtiggøres i det, der foregår i deres nærmiljø.

Det er vigtigt, at **Østervang** støtter op om tilbud og muligheder i nærmiljøet, byen og kommunen. Dette således, at børnene oplever de forskellige læringsmiljøer og muligheder, der er i vores by og den omkringliggende natur. **Østervang** er en del af kommunale og lokale arrangementer, som kan være meget forskellige fra år til år. Eksempelvis arrangerer biblioteket højtlesning, teater, pyntning af juletræ, Handelsstandsforeningen arrangerer Middelalderfest, Halloween og beder daginstitutionerne bidrage og Open Air inviterer til koncert i Arnbjergparken. Derudover er der et tilbud til alle børn "Den kulturelle rygsæk", hvor blandt andet Varde Museerne og Musik- og billedskolen arrangerer begivenheder for alle kommunens børn. Kirken, genbrugspladsen, lokale firmaer og virksomheder, inviterer os ind i forskellige projekter, her har vi øje for en god oplevelse i børnenes nærmiljø og et læringsperspektiv, alt efter hvilken børnegruppe der deltager. Vi besøger byens og kommunens skoler og andre institutioner, eksempelvis plejehjem i nærområdet. Lokalt bruger vi blandt andet vores hytter ved Egekrattet og i Lunden til naturoplevelser og besøg fra "Natur/kultur Varde", som kan bidrage med mange spændende ting, der foregår udenfor.

Børn skal opleve, at:

- Deres horisont udvides, og at de tager aktiv del i det omgivende samfund
 - Finde glæde ved at opleve og gøre brug af arrangementer, attraktioner mm. og derigennem have lyst til at gå på opdagelse i deres by og få ny viden om, hvad den kan bidrage med.
 - Kunne begå sig i lokalsamfundet og dermed få en forståelse for, hvad det kræver at opretholde et aktivt nærmiljø.
- Det kræver voksne, der:

- Er aktive og gør en stor indsats for at finde attraktive og givende lokalmiljøer for børnene og bruger de faciliteter, der er rundt omkring i byen eks. ture ud i nærmiljøet med vores bus.
- Selv opsøger samarbejde med lokalmiljøets aktører og undersøger, hvad der er af muligheder i nærområdet for kulturelle, musiske eller fysiske tilbud.
- Nyder at bruge naturen omkring sig; er entusiastiske på børnenes, egne og kollegers vegne og som har lyst til at vise børnene muligheder og aktiviteter i vores by, legepladser, skove, stier i nærområdet.

Forældrebestyrelsen:

I henhold til Dagtilbudslovens §14-16 oprettes der bestyrelser ved alle kommunale dagtilbud, bestående af forældre og medarbejdere.

Formålet, med forældrebestyrelser i kommunale dagtilbud i Varde Kommune er at give forældrene indflydelse på deres børns hverdag.

- dette afsnit formuleres i samarbejde med siddende forældrebestyrelse efter sommerferien 2021

5.2 Det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

"Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer. Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal inddrages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30).

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Børnemiljøet skal integrere fysiske, psykiske og æstetiske muligheder i de pædagogiske læringsmiljøer.

Vi tilrettelægger arbejdet med børnene i små grupper, så der er plads og rum til, at børnene kan trives og udvikles. Vi er opmærksomme på den anerkendende tilgang, den gode kommunikation og dialogen.

Vi er bevidste om vores rolle som medskabere til et godt miljø, hvor man som barn, forældre og ansat føler sig velkommen og set.

Vi samarbejder med forældrene om deres barns psykiske udvikling. Vi viser respekt for, at det er forældrenes børn, og at de kender deres barn bedst. Vi orienterer forældrene om, at barnet kan reagere forskelligt, alt efter om det er hjemme eller i daginstitution.

Vi forsøger at skabe orden i de fysiske rammer, så det skaber overskuelige miljøer. De pædagogiske overvejelser i indretningen af læringsrummene skal bidrage til, at børnene ikke lades i tvivl om intentionerne i de pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet (fysisk, psykisk og æstetisk) skal tilgodesee børnenes fysiske og psykiske udvikling og skal altid vurderes i et børneperspektiv.

I **Østervang**, lægger vi vægt på, at børnene skal opleve:

- Gennemskuelige rammer, hvor de véd, hvad de skal hvorhenne. For eksempel ved afgrænsning med tæpper, reoler og bordopstilling, som skaber klare og tydelige rammer for at bruge de pædagogiske læringsmiljøer.
- Børnemiljøet indeholder noget, der er en fryd for øjet, noget der appellerer til deres fantasi, noget der er genkendelig og noget som er sjovt.
- at kunne udfordre sig selv i de pædagogiske miljøer, så de kan bruge kroppen på mange måder, både inde og ude.
- at det psykiske børnemiljø er kendetegnet ved gensidig respekt og tolerance i børnenes samspil, hvor sprog og handlinger er båret af accept for menneskers forskelligheder.

Derfor har vi voksne som:

- Skaber indretning og udsmykning, der virker stimulerende og inspirerende på børnene, samtidig med at læringsmiljøerne er tydelige.
- Har øje for, hvad børnene har brug for udviklingsmæssigt og udviser stort engagement i etablering af zoner med udgangspunkt i en bred vifte af aktiviteter, der både tilgodeser de fysiske aktiviteter, de psykiske elementer og det æstetiske udtryk.
- Skaber små rum i rummet med mulighed for aktiviteter i små grupper og fordybelse til stille leg med både børn i samme alder og på tværs af aldersgrupper.
- Sætter sig selv i spil gennem deltagelse og har fokus på dannelse, relationer, respekt, tolerance og accept af forskellighed.

6 DE SEKS LÆREPLANSTEMAER

"Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer." (Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32).

De seks læreplanstemaer, som omhandler børnenes kropslige, følelsesmæssige, sociale og kognitive læring er:

- Alsidig personlig udvikling
- Social udvikling
- Kommunikation og sprog
- Krop, sanser og bevægelse
- Natur, udeliv og science
- Kultur, æstetik og fællesskab

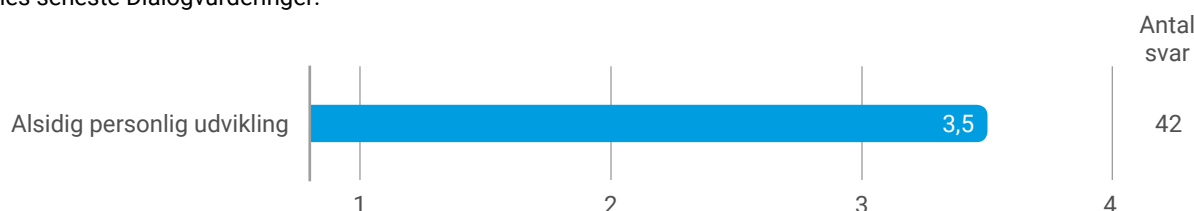
6.1 Alsidig personlig udvikling

Det pædagogiske læringsmål

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egen potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Resultat fra dagtilbuddets Dialogvurderinger

Nedenfor vises gennemsnitsscoren for fagpersonalets vurderinger af børnenes alsidige personlige udvikling hentet fra børnenes seneste Dialogvurderinger.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Østervangs kultur tager afsæt i et anerkendende menneskesyn. Vi møder alle børn med respekt og forskellighed. For at alle børn kan blive den bedste udgave af sig selv.

Det er i mødet mellem pædagogen og barnet at barnet skal kunne opleve: "Jeg kan se i dine øjne at du kan lide mig". I dette møde føler barnet sig betydningsfuld og udvikler selvværd og selvtillid.

Alle børn er forskellige og unikke. I **Østervang** møder vi barnet ligeværdigt og med anerkendelse, da vi arbejder ud fra ICDP-principper. Vi arbejder med små børnegrupper, hvilket øger muligheden for nærvær og fordybelse. Kendte voksne, som kan levere en høj grad af nærvær og tryghed, er en vigtig del af at skabe et trygt og forudsigeligt læringsmiljø, hvor børnene føler sig set, forstået og anerkendt som de individer, de er.

I **Østervang** er målet, at børnene udvikler selvværd, robusthed og livsduelighed, samt at børnene oplever at være værdifulde deltagere og medskabere af fællesskabet.

Det pædagogiske personale har til opgave at støtte og guide børnene efter det enkelte barns kompetencer. Derved tilpasses de daglige praktiske udfordringer til det enkelte barns udviklingszone, og barnet oplever at kunne selv.

Østervang støtter vi børnene i at blive selvhjulpne, og vi skaber rammer og forudsætninger, der understøtter børnenes lyst til udfordringer.

I Østervang er målet at børn udvikler selvstændighed og lærer at navigere og styre efter deres indre kompas.

Vi arbejder ligeledes henimod, at børnene lærer at mærke personlige grænser og at kunne sige til og fra i forhold til disse. Børnene skal føle sig værdsatte og lære at udtrykke følelser og behov.

Børnene lærer at se hinanden, give plads til hinanden og ofte prøver de at spejle, hvad de andre gør, og dermed får de en lyst og et engagement til at deltage og udvikle egne kompetencer og grænser. Gennem støtte og guidning fra den voksne hjælper vi barnet i at kunne udsætte egne behov.

I **Østervang** er forældresamarbejdet ligeledes en vigtig faktor i forhold til barnets udvikling. Vi indgår i et ligeværdigt samarbejde med forældrene. Gennem gensidig dialog har vi øje for det enkelte barns udvikling og behov.

Jeg kan elv

- Vælge, hvad jeg vil lave eller lege
- Finde spændende legetøj at lege med
- Bestemme, om jeg vil være med i en leg
- Sige og udtrykke, hvad jeg tænker og føler

Jeg kan sammen med de andre børn

- Finde legetøj, vi vil lege med på legepladsen
- Deltage i forskellige aktiviteter og ture
- Have det sjovt, grine og finde på lege
- Nogle gange bestemme, hvor vi skal hen på tur

Jeg kan sammen med mine forældre

- Vælge hvilket tøj, jeg skal have på om morgen
- Kigge i forskellige bøger, jeg godt kan lide
- Se på mine tegninger og kreative ting
- Bestemme indholdet på min garderobeplads

Jeg kan sammen med mine pædagogiske voksne

- Deltage i de forskellige aktiviteter
- Blive hørt, når jeg kommer med forslag
- Få hjælp og støtte til at være mig selv
- Have tid og ro til at fordybe mig

6.2 Social udvikling

Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Social udvikling i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Resultat fra dagtilbuddets Dialogvurderinger

Nedenfor vises gennemsnitsscoren for fagpersonalets vurderinger af børnenes sociale udvikling hentet fra børnenes seneste Dialogvurderinger.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Relationer er en væsentlig grund til, og en måde hvorpå børn lærer at føle empati. Relationer mellem de voksne, og mellem børn og voksen, som bygger på ligeværd, forståelse og indlevelse, medvirker til, at børnene udvikler selvstændighed og får medbestemmelse. Det er et mål at udvikle disse kompetencer i **Østervang**.

For at alle børn i **Østervang** får mulighed for at indgå i relationer og derved udvikle empati, skal vi sørge for et læringsmiljø, der sikrer, at alle trives og kan indgå i de sociale fællesskaber. Det skal på samme tid understøtte et fællesskab, hvor forskellighed ses som en ressource og bidrager til demokratisk dannelse. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at legen er et grundlæggende fundament, hvori børn lærer at forhandle, indgå kompromisser og løse konflikter. Læringsmiljøet skal understøtte børns lyst til at lege og eksperimentere.

Vi er særligt opmærksomme på, at børnene bruger os som rollemodeller. De spejler sig i vores indbyrdes forhold og omgangstone. Det er derfor vigtigt, at vi voksne har et læringsmiljø, hvor der er sammenhæng mellem det, vi siger, og det vi gør. Med udgangspunkt i ICDP sørger vi for at være i børnehøjde og fokusere på det gode, børnene gør. Vi skal fremhæve og anerkende børnene positivt og gøre mere af det, som virker. Alle børn skal føle sig set og anerkendt. Det betyder også, at det vigtigt både for forældre og for personale, og især i samarbejdet, at vi udviser positive holdninger til dagens gang og dagens start. Når barnet bliver afleveret i **Østervang**, er det afgørende for barnets oplevelse af miljøet, at samarbejdet mellem forældre og personalet bliver italesat positivt. Fx: "Nu går jeg på arbejde, og jeg er sikker på, det bliver en dejlig dag". Vi kan vise det med ord og med kropssprog. Vi bestræber os på at ønske alle børn velkommen ved aflevering, og være klar med åbne arme.

For at sikre at alle kan indgå i relationer, deler vi os op i små grupper om formiddagen. Grupperne er som oftest aldersopdelte. Således kan vi planlægge formiddagens aktivitet ud fra, hvad lige præcis vores børnegruppe har behov for. Det kan være aktiviteter indenfor alle seks læreplanstemaer, og ofte er det flere på én gang.

For at læringsmiljøet i **Østervang** skal være optimalt og give rum til den vigtige leg, tilpasser vi også de fysiske rum efter den børnegruppe, vi har. I perioder giver det mening fx at have en tilgængelig dukkekrog, hvis vi har en gruppe, der er optaget af dukke-leg. Den skal kunne skiftes ud med andet, når der opstår et nyt behov.

Som voksne har vi også en vigtig rolle i legen. Når vi har etableret et lærings-/lege-miljø, skal vi gå forrest i legen og vise børnene mulighederne, indtil de selv kan. På den måde får vi mulighed for at inkludere alle børn til at deltage i fællesskabet – også børn med særlige behov. Det er her, vi har mulighed for at støtte børnene i at indgå kompromisser og løse konflikter. Det er også her, vi kan sætte ord på, og give børnene redskaber til selv at prøve, næste gang en lignende situation opstår.

Vi bestræber os på at være nærværende med børnene hele tiden. Det betyder bl.a. at en voksen fordyber sig i en pædagogisk aktivitet, mens en anden voksen laver de praktiske gøremål. Vi undgår helst at afbryde igangsatte aktiviteter.

Jeg kan selv

- Være sød og god mod de andre børn
- Finde på ting, der skal med i en leg
- Bestemmer, hvor og med hvem jeg vil lege
- Mærke indeni, når jeg har en god ven

Jeg kan sammen med de andre børn

- Finde på lege, hvor vi klæder os ud (rolleleg)
- Bygge en hule, med tæpper og puder (konstruktionsleg)
- Gøre det samme, som de andre børn gør (Parallel leg)
- Være fælles om noget med de andre børn (børnefællesskab)

Jeg kan sammen med mine forældre

- Invitere mine kammerater hjem til mig
- Besøge nogle af mine kammerater, hvor de bor
- Tage hen på en legeplads og lege
- Tale om det at være rar og sød mod andre

Jeg kan selv sammen med mine pædagogiske voksne

- Deltage i samlinger og give udtryk for min mening
- Komme med forslag til, hvad vi skal lave
- Finde legetøj og ting, vi kan lege med
- Tale om, hvordan man er en god kammerat

6.3 Kommunikation og sprog

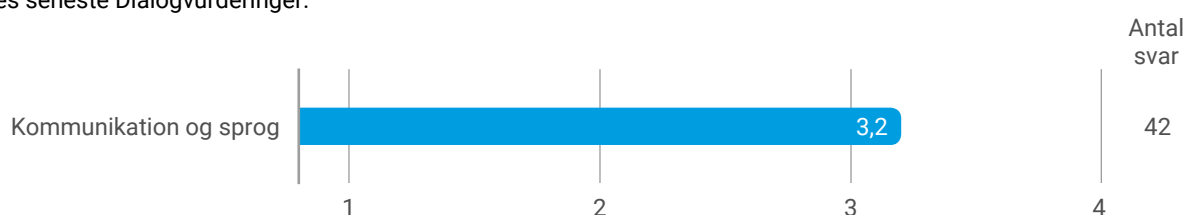
Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kommunikation og sprog skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Resultat fra dagtilbuddets Dialogvurderinger

Nedenfor vises gennemsnitsscoren for fagpersonalets vurderinger af børnenes kommunikation og sprog hentet fra børnenes seneste Dialogvurderinger.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Vi mener, at kommunikation og sprog er yderst vigtige faktorer for arbejdet med vores børn. Sprog og kommunikation skal tilegnes og udvikles i nære relationer med børns forældre, børnene imellem, og med os som det pædagogiske personale.

De voksnes tilgang til børnene har stor betydning for deres kommunikative og sproglige udvikling. Derfor har det betydning, hvordan vi taler til dem og med dem, hvordan vi giver beskeder, lytter til dem, fortæller historier, og i nogle tilfælde sætter ord på deres oplevelse af en situation.

Det er vigtigt at vi som pædagogisk personale er bevidste om, hvordan vi guider børnene i deres hverdag i forhold til bl.a. at indgå i fællesskaber med andre børn. Vi er ansvarlige for, at alle børn indgår i lege og aktiviteter for at opnå et fællesskab, der kan understøtte deres kommunikative og sproglige udvikling. Legen kan betegnes som en øve-bane for barnets nonverbale og verbale kommunikation. Derfor har vi på stuerne/grupperne lavet forskellige læringsmiljøer, som er med til at gøre legen og læringen til en spændende proces. Dette indbyder til sproglig forståelse, ordforråd, samtale og kommunikation børnene imellem.

Kommunikation gør hverdagen forståelig og forudsigelig.

Vi guider børnene og sætter ord på det, der kommer til at ske samt det, vi forventer af dem. Til det bruger vi både verbalt sprog og kropssprog. Hvis vi fx siger "kom og sæt dig her", så klapper vi på sofaen eller gulvet, hvor vi sidder. Her viser vi barnet med vores kropssprog, hvad vi spørger barnet om, og siger det også med ord. I lignende situationer bruger den voksne hele tiden sit sprog til at hjælpe barnet med at forstå, hvad der skal ske. Når vi er på vej på legepladsen, forbereder den voksne børnene inde på stuen/gruppen ved at sige "om lidt skal vi ud i garderoben, der skal vi sidde ned på vores numser og tage flyverdragt på". Således gør vi dagligdagen forudsigelig for børnene, og når vi guider børnene, kan vi mindske konflikter.

Anerkendende kommunikation.

Vi arbejder som nævnt meget med ICDP. ICDP handler mest af alt om anerkendende pædagogik, men det handler også meget om, hvordan vi bruger sproget. Vi møder børnene i øjenhøjde og med anerkendelse – med et venligt tonefald og et åbent og smilende ansigt. Når vi arbejder med ICDP, er vi opmærksomme på, at vi får benævnt de ting, som vi gerne vil have, at børnene skal gøre.

Sprog og relationer.

Der sker mange interaktioner mellem børnene, og vi skal som personale støtte op om deres oplevelser. Det er vigtigt, at vi medvirker og deltager i kommunikationen og samtalen omkring det, barnet er optaget af.

Vi kan også styrke børnenes relationer til hinanden, når vi arbejder i grupper. Vi kan skabe fokus på samspillet og fx inddrage alle børnene i dagligdagens rutiner. Dette gør vi ved at bekræfte og benævne de ting, vi og børnene gør. Fx ved måltidet hvor børn og voksne sidder omkring bordet, og børnene skiftes til at hælde vand op i koppen. Den voksne benævner handlingen: "Nu hælder Sara vand op, nu hælder Olga vand op". Det skaber både fokus på det enkelte barn og børnene bliver synliggjorte for alle i gruppen. Børnene tillærer sig sociale kompetencer.

Jeg kan selv

- Genkende, huske eller sige mit navn
- Lære at klappe eller stave mit navn
- Høre forskel på lyde og ord
- Tænke, føle, opleve og give udtryk for det

Jeg kan sammen med de andre børn

- Huske, finde på eller fortælle historier
- Bruge min stemme, mimik og krop
- Lege forskellige lege med bogstaver og tal
- Øve mig i at sige lyde, ord og sætninger

Jeg kan sammen med mine forældre

- Tage på biblioteket og låne bøger
- Vise alle mine forskellige følelser
- Kigge i en bog eller en ipad og få ny viden
- Øve mig i at sige forskellige ord og kende tal

Jeg kan sammen med mine pædagogiske voksne

- Høre rim og remser og en masse ord
- Læse eller kigge i forskellige bøger
- Lytte til historier, fortællinger eller musik
- Fortælle eller tegne historier

6.4 Krop, sanser og bevægelse

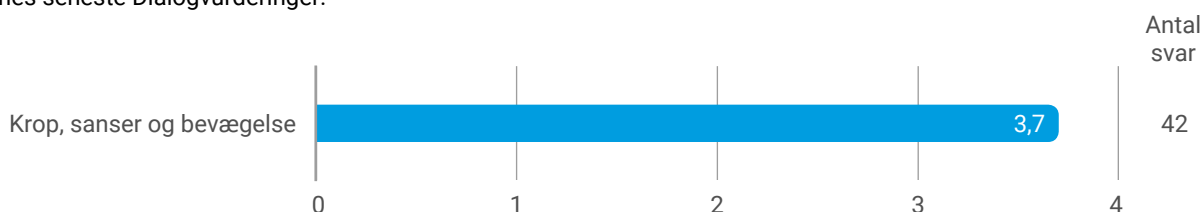
Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Krop, sanser og bevægelse skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Resultat fra dagtilbuddets Dialogvurderinger

Nedenfor vises gennemsnitsscoren for fagpersonalets vurderinger af børnenes krop, sanser og bevægelse hentet fra børnenes seneste Dialogvurderinger.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes krop, sanser og bevægelse? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Bevægelsesaktiviteter understøtter børnene i at forstå og mestre deres krop. Herigennem udvikler de deres motorik, udholdenhed, styrke og koordination. Vi bestræber os på at lave aktiviteter, som giver børn med forskellige forudsætninger mulighed for at deltage.

Børn har brug for fysisk udfoldelse. Derfor skal der være plads til, at børnene kan løbe frem og tilbage på legepladsen, lege vilde lege og sanglege og prøve kræfter med hinanden sammen med de voksne.

Børnene arbejder med forskellige motoriske udfoldelser, som er alderssvarende for de børn, man har i sin gruppe. Fx kan de mindste børn kravle rundt, stå op ved hjælp af bord, gå-vogn eller voksenstol med hjul. Det er med til at styrke deres bevidsthed om, at de kan gå. De kan begynde at kravle op og ned ad sofaen med hjælp fra den voksne.

Det kan være også være sanglege med fagter. Her kan barnet godt være med, selvom barnet ikke har et sprog, i stedet bruger barnet fagter, som de lærer ved at observere de større børn og voksne.

De ældre børn kan udfolde krop og bevægelse ved at hoppe ned fra skamler, sætte forskellige højder af stole sammen for derefter at balancere fra stol til stol. Dette er med til at fremme barnets motoriske kompetencer og selvstændighed. Børn, som får lov til at bruge kroppen, lærer både den og sig selv bedre at kende, tør kaste sig ud i mere og får derved også mulighed for at opleve flere succeser end børn, som ikke tilbydes samme bevægelsesmæssige udfoldelsesmuligheder. Børn, som er i god fysisk trivsel, får desuden gode forudsætninger for et voksenliv i fysisk trivsel.

Det betyder, at vi i **Østervang** er opmærksomme på at tilbyde børnene forskellige muligheder for at bruge kroppen og sanserne i løbet af dagen – både i leg og i mere strukturerede læringsituationer.

Det gør vi fx ved at indrette læringsmiljøet og tilrettelægge aktiviteter, som indbyder til forskellige sensoriske oplevelser

(sandkasseleg, motorikmiljø med forhindringer, man skal krybe, kravle, over og under, hængekøje, tilbyde leg med vand, mudder og modellervoks, bruge forskellige former for lyd og musik, bage osv.).

Vi indretter rum og tilrettelægger aktiviteter, som giver børnene lyst til og mulighed for at bruge og udfordre kroppen aktivt.

Vi er også opmærksomme på at tilbyde aktiviteter, som giver børnene lyst til og mulighed for at give kroppen ro (stillerum, mindre legekroge, i forskellige aktiviteter ved bordet og ved børnemassage).

Vi tilrettelægger læringsforløb og aktiviteter, som giver børnene en grundforståelse for kroppens behov og funktioner (fx ved at arbejde med forskellige sundhedsaspekter, motion, sund/usund mad og miljø)

Jeg kan selv

- Mærke og bruge min krop
- Se, høre, lugte, smage og føle
- Bestemme over min egen krop
- Smile, grine og græde med mit ansigt

Jeg kan sammen med de andre børn

- Kravle, gå, hoppe, hinke og løbe
- Bruge mine sanser og min krop i forskellige lege
- Være på legepladsen og bevæge mig
- Mærke på og lege med sandet i sandkassen

Jeg kan sammen med mine forældre

- Gå ture, løbe eller cykle
- Tage hen på en spændende legeplads
- Bevæge mig, hvis vi er på en udflugt
- Smage på og spise forskellig slags mad

Jeg kan sammen med mine pædagogiske voksne

- Deltage i aktiviteter, hvor jeg bruger min krop
- Være udenfor og mærke det våde regnvejr
- Gynge rutsje og cykle på legepladsen
- Bruge og lære min krop at kende på mange måder

6.5 Natur, udeliv og science

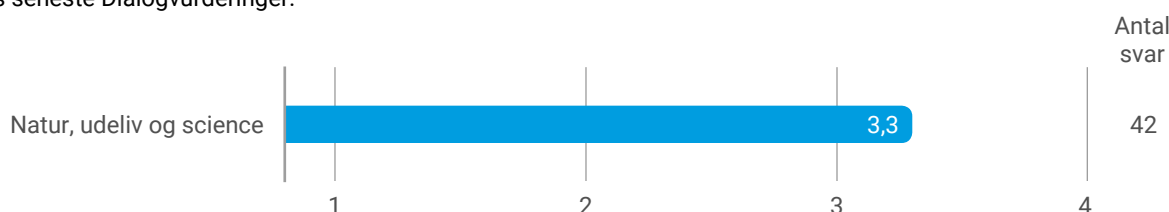
Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Natur, udeliv og science skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhæng, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Resultat fra dagtilbuddets Dialogvurderinger

Nedenfor vises gennemsnitsscoren for fagpersonalets vurderinger af børnenes natur, udeliv og science hentet fra børnenes seneste Dialogvurderinger.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes natur, udeliv og science? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.

Børnene tilegner sig mange forskellige erfaringer med natur, naturfænomener og miljø. Naturoplevelserne og erfaringen får de gennem leg, hvor de sanser og oplever i naturen. Her udfordres de både kropsligt og mentalt, og de lærer at færdes i

naturen med respekt, hvor de oplever sig selv som en del af naturen. Børnene erhverver sig viden om naturen og oplever glæde og sjov i naturen med alle sanser og oplever den som inspiration og rum for leg, oplevelse, udforskning og viden.

Vi prioriterer, at børnene tilegner sig mange forskellige erfaringer med natur, naturfænomener og miljø. Vi griber de naturlige situationer i dagligdagen til at snakke med børnene om naturen f.eks. hvor kommer maden fra (fra jord til bord),

påklædning i forhold til vejret osv. Selvom vi har en stor og spændende legeplads, hvor der både kan findes regnorme, sommerfugle og andre insekter, planlægger vi ture ud med fokus på naturen, primært i nærområdet.

Børnene skal have mulighed for at udforske og undersøge naturen på egen hånd. De skal have lov til at lege, bygge og fordybe sig, hvor der er mere plads og andre muligheder og sanseoplevelser. Det er de voksne omkring børnene, der skal skabe disse muligheder.

Sammen med børnene er vi interesserede i naturen, vi fortæller, stiller spørgsmål og genbesøger eksempelvis vores hytte i Lunden – genkendelsen er betydningsfuld og skaber gode lege og fordybelse. På vores ture i naturen viser vi respekt for naturen og lærer, hvordan vi skal passe på den. I dialogen er vi optagede af naturen. Vi snakker med børnene om vejrfænomener f.eks. sol, blæst, regn, torden, regnbue og årstider. Sammen læser vi bøger og bruger iPad'en til dialog om dyr, naturen, universet og science med børnene.

Jeg kan selv

- Se, føle og opleve de forskellige årstider
- Mærke, når det er koldt om vinteren
- Høre, når vinden blæser, eller det stormer kraftigt
- Lege med vand eller hoppe i vandpytter

Jeg kan sammen med de andre børn

- Være udenfor på legepladsen eller i naturen
- Lege og eksperimentere med vand
- Høre og se på alle mulige forskellige fugle
- Finde og tælle smådyr, planter og blomster i naturen

Jeg kan sammen med mine forældre

- Samle kastanjer og lave dyr ud af dem
- Fjerne ting, der ikke skal være i naturen
- Besøge en bondegård eller tage i zoo
- Gå hen på en naturlegeplads og lege

Jeg kan sammen med mine pædagogiske voksne

- Tale om og undersøge de forskellige årstider
- Tælle og kategorisere fx planter og dyr
- Eksperimentere med vand på forskellige måder
- Gå på biblioteket og finde bøger om natur og dyr

6.6 Kultur, æstetik og fællesskab

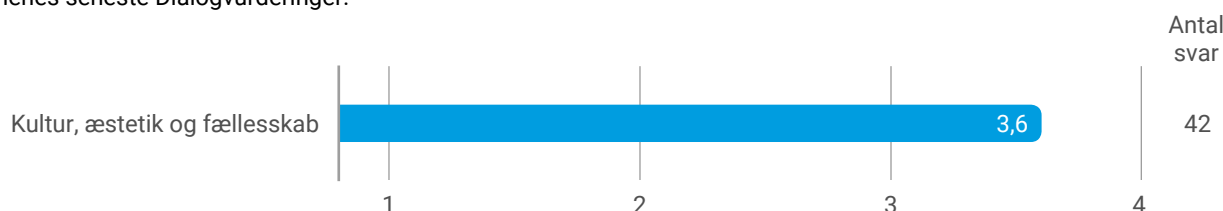
Det pædagogiske læringsmål

Det pædagogiske arbejde med læreplanstemaet Kultur, æstetik og fællesskab skal tage udgangspunkt i beskrivelsen af temaet og to pædagogiske mål målrettet børn i aldersgruppen 0-5 år. De to pædagogiske mål er følgende:

- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andre kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
- Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Resultat fra dagtilbuddets Dialogvurderinger

Nedenfor vises gennemsnitsscoren for fagpersonalets vurderinger af børnenes kultur, æstetik og fællesskab hentet fra børnenes seneste Dialogvurderinger.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kultur, æstetik og fællesskab? Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab.
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogisk grundlag.
- Ses i samspil med øvrige læreplanstemaer.

Det pædagogiske læringsmål (for de 0-5-årige børn) skal understøtte, at alle børn indgår i forskellige, ligeværdige fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier. Derudover skal det pædagogiske læringsmiljø understøttes, så alle børn får kulturelle oplevelser både som tilskuere såvel som aktive deltagere.

Deres engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed skal stimuleres, således at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier til forskellige kulturelle udtryksformer og værdier, samt have mulighed for at bruge deres sanser via musik, tegning, dramatik, yoga, naturen osv. Alt dette skal være en naturlig del af vores kultur i **Østervang**, således der opstår et fællesskab, hvor børnene ser sig selv i forhold til de andre børn, udfordrer deres sanser og kropstimuleres, samtidig med at de oplever, at de er et unikt barn med unikke behov. Kulturen i **Østervang** afspejles af, at vi arbejder i mindre grupper, så ofte vi kan. Når vi arbejder i de mindre grupper, bliver der dannet et lille fællesskab, hvor hvert barn finder tryghed til at turde udtrykke sig i form af grin, snak, fagter, tegn, mimik osv. Roen og trygheden gør, at børnene bliver nysgerrige på hinanden, og tør kaste sig ud i nye lege og derigennem opstår venskaberne så småt.

De små grupper og fællesskaber er medvirkende til, at barnet bliver opmærksom på, at der er andre børn, og at de er del af et større fællesskab. I fællesskaberne oplever børnene andre kulturer, de lærer at give og tage plads i et fællesskab, de lærer at samarbejde og rustes til at kunne tåle og give modstand. Vi støtter børnene i at give udtryk for egne følelser og meninger, samt at lytte til andre, hvormed børnene lærer at følge fælles "spilleregler".

Pædagogen indtager altid en understøttende rolle, hvor vi tilbyder børnene at kunne udfolde sig kreativt og kulturelt, og

giver dem plads, tid og rum til fordybelse og nærvær i den kreative proces. Dette sikrer vi ved at give børnene adgang til materialer og redskaber til inspiration, i form af naturen, modellervoks, maling osv.

Selvhjulpethed er en vigtig kultur i vores dagtilbud og en stor del af det pædagogiske arbejde. Vi støtter børnene, så de får troen på deres eget værd. Det sker gennem hverdagens rutiner og praktiske gøremål. Fx skal alle børn vaske hænder inden spisning og ved toiletbesøg. Det har en praktisk funktion, idet det nedsætter smitterisikoen og holder hygiejnen i top. Men når børnene vasker hænder, får de desuden en større kropsbevidsthed, de får lov at bruge deres sanser, og de oplever et fællesskab omkring det at vaske hænder.

Andre praktiske situationer, hvor børnene øver at blive selvhjulpne er, når de tager tøj af og på, skal på legepladsen, skal sove, hjælper med at dække bord, øser mad op, ved bleskift, op og ned fra stolene osv.

Vi har de årtidsbestemte traditioner i vores dagtilbud som fastelavn, påske, sommerfest, bedsteforældredag og julehygge/julefest. Ved at vi holder fast i traditionerne, er vi medvirkende til at styrke fællesskabet. Ved at give børnene et fælles udgangspunkt, samt en fælles kultur, hvor traditionerne integreres i børnene. Dermed føler børnene, at de er en del af noget specielt og del af et større fællesskab i hele Dagtilbuddet Midt.

Jeg kan selv

- Opleve verden og livet omkring mig
- Se på billeder, kunst, huse, mennesker og dyr
- Kende min identitet, familie og baggrund
- Sanser, bruge min fantasi og være kreativ

Jeg kan sammen med andre børn

- Være en del af fællesskabet med de andre børn
- Bruge min fantasi, tegne og male
- Se på flag fra forskellige lande
- Kigge i bøger med kunst eller eventyr

Jeg kan sammen med minde forældre

- Gå på museum og se på malerier
- Se teater, tegnefilm eller børnefilm
- Rejse til steder med forskellige folk
- Finde postkort, når jeg er ude at rejse

Jeg kan selv sammen med mine pædagogiske voksne

- Få tryghed, omsorg, nærvær og hjælp
- Se forskellig slags kunst og kultur
- Bruge for eksempel en iPad til at finde ny viden
- Være eksperimenterende og skabende

7 EVALUERINGSKULTUR

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø. Hermed forstås, at det pædagogiske personale og ledelsen løbende forholder sig reflektivt til, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Hvad siger loven?

- Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.
- Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.
- Evalueringen skal offentliggøres.
- Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.

Dagtilbudslovens § 9, stk. 2 og 3.

7.1 Evalueringskultur

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø? Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Målet er, at vi får systematik omkring vores evalueringskultur i **Østervang**, hvor vi løbende reflekterer over, hvordan det pædagogiske læringsmiljø, med det pædagogiske grundlag fra den styrkede læreplan som bagtæppe, kan udvikles i dagligdagens rutiner, lege og aktiviteter.

Der afholdes løbende refleksionsmøder og refleksionsteam møder i arbejdet med fra Intention Til Handling. Formålet med møderne er til enhver tid at sikre sammenhængen mellem læringsmiljøerne og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Det pædagogiske personale udfylder løbende refleksionsskemaer over læringsgrupperne, som medtages til refleksionsmøderne.

Evalueringskulturen i **Østervang** skal understøtte, at det pædagogiske personale udvikler en faglig, selvkritisk og reflekteret tilgang til tilrettelæggelse og evaluering af den pædagogiske praksis. Den faglige og selvkritiske tilgang skal bidrage til, at det pædagogiske personale får øje på deres praksis, tænker over den og ser mulighederne for at justere, hvis der er behov for det, hvilket i sidste ende skal udvikle og kvalificere den pædagogiske praksis.

Det pædagogiske personale i **Østervang** er undersøgende og bruger data, så de løbende får ny viden, som de kan bruge til at kvalificere det pædagogiske arbejde og tilpasse det til den aktuelle børnegruppe. Vi har en evalueringskultur, hvor vi samler op på og lærer mere om det, der fungerer godt hos os og på, hvad vi gerne vil videreudvikle.

Vi vil være bevidste om, hvad vi har på sinde med børnene og hvad formålet er, med det vi gør?

7.2 Evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

1. Vi justerer vores pædagogiske praksis både ved planlagte evalueringsmøder men også ved at reflektere samt justere os i nuet. Hvert "fra intention til handling" forløb er struktureret ved, at der afholdes et planlægningsmøde, to refleksionsmøder samt et afsluttede refleksionsteammøde med daglig leder. Vi skaber læringsmiljøer ud fra børnenes perspektiv samt hvad børnene viser tegn på. Desuden skaber vi miljøer med udgangspunkt i børnenes nærmeste udviklingszone.
2. Den struktureret form gør, at vi systematisk evaluerer vores pædagogiske praksis.
3. Vi anvender Fra intention til handlingsskemaet, der tager udgangspunkt i temaerne fra den pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer. Refleksionsmøderne tager afsæt i en struktureret dagsorden, der understøtter refleksionen både i forhold til den pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer. Vi anvender dialogprofiler både i planlægningsdelen samt til at evaluere på, om de igangsatte processer understøtter og skaber udvikling.
4. Dette sker på flere niveauer. Den enkelte pædagog justerer sig i forhold til egen læringsgruppe, Gruppen justerer sig i forhold til hele børnegruppen både i nuet samt ved refleksionsmøderne. Personalet deler erfaringerne på personalemøderne, hvor hele personalegruppen juster den pædagogiske tilgang samt reflekterer over læringsmiljøerne.

8 UDVIKLINGSPLANER

Aldersint. Østervang 0-5 År har ikke oprettet udviklingsplaner til denne læreplan.
true

149>0